

Gminny Program Rewitalizacji

Gminy **GRODKÓW** na lata 2023-2030

diagnoza delimitacyjna

zgodnie z przepisami ustawy
z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji

GMINA
GRODKÓW
BĘDZIESZ TU WRACAŁ

Opracowanie:

Spis treści

1. Wprowadzenie	4
1.1 Podstawa prawna	4
2. Charakterystyka gminy	6
3. Diagnoza obszaru zdegradowanego.....	7
3.1 Metodyka wyznaczenia obszaru zdegradowanego.....	7
3.2 Wyróżnione obszary porównawcze	9
3.3 Dobór kryteriów delimitacji obszaru zdegradowanego	11
3.4 Wskaźniki społeczne.....	14
3.5 Wskaźniki gospodarcze	27
3.6 Wskaźniki środowiskowe.....	30
3.7 Wskaźniki przestrzenno-funkcjonalne	37
3.8 Wskaźniki techniczne	46
3.9 Podsumowanie	53
4. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji	58
4.1 Wyznaczenie obszaru zdegradowanego	58
4.2 Wyznaczenie obszaru rewitalizacji	59
Spis tabel i grafik	62

1. Wprowadzenie

Diagnoza delimitacyjna służy wyznaczeniu obszaru zdegradowanego (OZ) i obszaru rewitalizacji (OR) na terenie gminy Grodków i jest pierwszym etapem opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Grodków na lata 2023-2030. Celem opracowania diagnozy delimitacyjnej jest zidentyfikowanie na terenie gminy obszarów, w których występuje natężenie zjawisk kryzysowych, a szczególnie tych o charakterze społecznym. Istota delimitacji sprowadza się do rozpoznania w jej ramach skali zdiagnozowanych problemów i zjawisk negatywnych. Takie rozpoznanie, a następnie wyznaczenie w drodze uchwały obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji jako aktu prawa miejscowego pozwoli na przystąpienie do opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Grodków na lata 2023-2030.

Podkreślić w tym miejscu należy, iż zapisy ustawy o rewitalizacji¹ jednoznacznie wskazują na terytorialne skoncentrowanie procesu rewitalizacji i tym samym konieczność realizacji projektów rewitalizacyjnych na ściśle wskazanym obszarze. Proces ten powinien stanowić przemyślaną i kompleksową interwencję, na obszarze najbardziej tego potrzebującym, więc o jego wyborze decyduje silna koncentracja negatywnych zjawisk oraz istotne znaczenie pod kątem rozwoju lokalnego.

1.1 Podstawa prawna

Diagnoza delimitacyjna przeprowadzona w celu wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji została opracowana w oparciu o zapisy ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. (Dz. U. z 2021 r. poz. 485, z 2023 r. poz. 28).

Zgodnie z zapisami art. 9 ustawy o rewitalizacji za obszar zdegradowany uznaje się: **obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, wysokiej liczby mieszkańców będących osobami ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz. U. z 2020 r. poz. 1062), niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym**². Ponadto zapisy ustawy warunkują wskazanie danego obszaru jako zdegradowanego występowaniem na nim co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk: gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych. Zatem na podstawie przeprowadzonej analizy w sferze społecznej oraz w sferach pozaspołecznych (gospodarcza,

¹ Ustawa o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. (Dz. U. z 2021 r. poz. 485, z 2023 r. poz. 28).

² Ustawa o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. (Dz. U. z 2021 r. poz. 485, z 2023 r. poz. 28).

środowiskowa, przestrzenno-funkcjonalna, techniczna) wskazuje się obszary w gminie będące w stanie kryzysowym i tym samym tereny te zalicza się do obszaru zdegradowanego.

Podstawowym, istotnym zagadnieniem jest obszar rewitalizacji. Definiuje go art. 10 ustawy, zgodnie z którym jest to **obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk [...], na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację**³. Obligatoryjnie obszar rewitalizacji nie może zajmować więcej niż 20% powierzchni gminy oraz nie może być zamieszkiwany przez więcej niż 30% jej populacji.

W ramach diagnozy delimitacyjnej zaprezentowano wyniki analizy sytuacji społecznej, ale także gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej gminy Grodków. W podrozdziale *Metodyka wyznaczania obszaru zdegradowanego* zaprezentowany został katalog kryteriów delimitacji, w oparciu o który przeprowadzona została przedmiotowa analiza.

³ Ustawa o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. (Dz. U. z 2021 r. poz. 485, z 2023 r. poz. 28).

2. Charakterystyka gminy

Gmina miejsko-wiejska Grodków leży w południowo-zachodniej części województwa opolskiego, w powiecie brzeskim. Powierzchnia zajmowana przez gminę wynosi 286 km², z czego 9 km² zajmuje miasto Grodków. Zamieszkuje ją 18 269 osób, co stanowi blisko 21% populacji powiatu. Zachodnia granica gminy jest jednocześnie granicą województw opolskiego i dolnośląskiego. Gminami województwa dolnośląskiego z jakimi sąsiaduje są: gmina Przeworno i gmina Wiązów. Od strony wschodniej gmina graniczy z gminą Niemodlin, od północnego wschodu z gminą Olszanka, od południowego zachodu z gminą Kamiennik oraz od południa z gminami Skoroszyce i Pakostawice.

Podział na jednostki pomocnicze, zgodnie ze Statutem Gminy⁴ Grodków wskazuje 35 sołectw oraz jedno osiedle. Miasto Grodków pełni istotną rolę jako ośrodek administracyjny gminy. Miasto oddalone jest od stolicy województwa, Opolą o 52 km, taka sama odległość dzieli je od Wrocławia. Gmina leży w ciągu ważnych arterii komunikacyjnych o znaczeniu wojewódzkim, przy trasie Wrocław-Nysa-Głuchołazy: droga wojewódzka nr 402 (DW401), droga wojewódzka nr 385 (DW385), droga wojewódzka nr 378 (DW378), a wzdłuż jej północno-wschodniej granicy przebiega autostrada A4.

Gmina Grodków położona jest na Równinie Grodkowskiej, która jest częścią Równiny Wrocławskiej. Teren gminy bogaty jest w obszary o znaczeniu przyrodniczo-krajobrazowym, zwłaszcza lasy, które zajmują powierzchnie 41,3 km² - 14,4% powierzchni gminy. Na obszarze gminy wyróżnić należy także liczne parki podworskie oraz dwa rezerваты przyrody: *Rezerwat Kokorycz* oraz *Rezerwat Dębina*.

⁴ Uchwała nr XXIX/249/21 Rady miejskiej w Grodkowie z dnia 29 września 2021 r. w sprawie Statutu Gminy Grodków

3. Diagnoza obszaru zdegradowanego

3.1 Metodyka wyznaczenia obszaru zdegradowanego

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Grodków na lata 2023-2030 stanowi dokument strategiczny o charakterze lokalnym. Zapisy ustawy wskazują, że **Rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, który realizowany jest w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowanie działań na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowanych terytorialnie, prowadzonych przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji.** Tym samym, obszar, który zostanie poddany procesowi rewitalizacji powinien zostać wyodrębniony w sposób szczegółowy, w oparciu o katalog wskaźników przedstawiających sytuację społeczno-gospodarczą gminy. Metodologia przeprowadzenia delimitacji obszaru zdegradowanego, a następnie obszaru rewitalizacji, wykorzystana w opracowaniu zakłada analizę mierzalnych zmiennych odnoszących się zwłaszcza do sytuacji społecznej (w tym z zakresu demografii, kapitału społecznego, bezpieczeństwa publicznego, pomocy społecznej i rynku pracy), ale również do sytuacji w sferach: gospodarczej, środowiskowej przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej.

Przeprowadzenie analizy danych zastanych to pierwszy etap prac nad diagnozą delimitacyjną. Polegał on na zgromadzeniu danych statystycznych oraz przydatnych materiałów, które następnie zostały poddane analizie. Poprzez wybór istotnych informacji możliwe było przeprowadzenie właściwej analizy, która obejmowała dokumenty, materiały oraz dane uznane za istotne dla procesu badawczego. Bazując na analizie danych zastanych w opracowaniu dokumentu zastosowano dwa podejścia: statystyczne oraz przestrzenne. Ujęcie statystyczne polega na zgromadzeniu danych, a następnie poddaniu ich analizie i przetworzeniu na potrzeby opracowania diagnozy delimitacyjnej. Natomiast w podejściu przestrzennym dane statystyczne zaprezentowano w odniesieniu do przyjętych obszarów porównawczych.

Opracowanie diagnozy delimitacyjnej obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji gminy Grodków ma na celu wskazanie obszarów w gminie, w których występuje koncentracja negatywnych zjawisk. Odpowiednie ich zidentyfikowanie pozwoli na podjęcie skutecznych działań, które przyczynią się do wyprowadzenia ze stanu kryzysowego oraz będą podstawą do prowadzenia zaplanowanej interwencji.

Z uwagi na miejsko-wiejski charakter gminy konieczne jest przeprowadzenie analizy obszarów miejskich i wiejskich. Jednostki poddane analizie zostały wybrane z uwzględnieniem obu typów

obszarów, których zróżnicowanie jest ważne zwłaszcza z uwagi na różny poziom intensywności zabudowy i użytkowania terenu miasta i obszarów wiejskich.

Etapy jakie obejmowała delimitacja przeprowadzona w ramach opracowania diagnozy to:

1. Podział obszaru gminy na jednostki statystyczne (jednostki pseudonaturalne wyznaczone na podstawie Statutu Gminy Gródków⁵ oraz w nawiązaniu do układu osadniczego, pełnionych funkcji i granic naturalnych).
2. Wybór kryteriów (zmiennych) delimitacji.
3. Szczegółowa analiza wskaźnikowa w zakresie problemów społecznych w wyodrębnionych obszarach (badanie ilościowe) – pozwoliła na wskazanie obszarów o szczególnym nasileniu i koncentracji problemów społecznych (wykorzystana metoda: analiza danych zastanych pozyskanych z Urzędu Miejskiego w Grodkowie, Ośrodka Pomocy Społecznej w Grodkowie, Powiatowego Urzędu Pracy w Brzegu i Komisariatu Policji w Grodkowie).
4. Normalizację danych zastanych, dokonanie standaryzacji, a następnie opracowanie syntetycznego wskaźnika degradacji w sferze społecznej.
5. Analiza obszarów porównawczych pod kątem występowania problemów w sferze pozaspołecznej. Analiza czynników gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych i technicznych obejmuje przedstawienie poszczególnych zmiennych w skali ilościowej. Uzyskane wyniki stanowiły podstawę do wyłonienia obszaru, który zostanie poddany rewitalizacji.
6. Wskazanie obszarów porównawczych, które cechują się najwyższym stopniem zdegradowania – w wymiarze społecznym i tzw. pozaspołecznym.
7. Zidentyfikowanie obszaru rewitalizacji – obszaru o szczególnym nasileniu problemów społecznych, uwzględniającego obligatoryjne wskaźniki dotyczące powierzchni – maksymalnie 20% powierzchni gminy – oraz ludności – maksymalnie 30% wszystkich zamieszkujących gminę Grodków.

⁵ Uchwała nr XXIX/249/21 Rady miejskiej w Grodkowie z dnia 29 września 2021 r. w sprawie Statutu Gminy Grodków

3.2 Wyróżnione obszary porównawcze

Na potrzeby opracowania *Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Grodków na lata 2023-2030* zdecydowano się na wyróżnienie w gminie dziesięciu jednostek – obszarów porównawczych. W celu opracowania niniejszego dokumentu i stworzenia diagnozy obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, dokonano podziału gminy uwzględniając jej wiejsko-miejski charakter. Podstawą przeprowadzenia analiz stał się układ jednostek referencyjnych, na który składają się wydzielone jednostki urbanistyczne dla obszaru miasta Grodków oraz przyjęte jednostki obszaru wiejskiego. Na potrzeby opracowania Miasto Grodków zostało podzielone na trzy obszary (1A, 1B, 1C). Część wiejską gminy podzielono na 7 obszarów porównawczych, w których na każdy składają się sołectwa powiązane ze sobą terytorialnie. W poniższej tabeli zaprezentowano podział obszaru wiejskiego gminy Grodków:

Tabela 1 Podział wiejskich obszarów porównawczych w gminie Grodków

Wiejskie obszary porównawcze	Sołectwa
Obszar 2	Bąków, Kolnica, Młodoszowice, Wierzbnik, Wojstaw
Obszar 3	Goła Grodkowska, Lipowa, Osiek Grodkowski, Przylesie Dolne, Tarnów Grodkowski
Obszar 4	Głębocko, Kopice, Nowa Wieś Mała, Więcmierzycze, Żelazna
Obszar 5	Gnojna, Jeszkotle, Lubcz, Sulistaw, Zielonkowice
Obszar 6	Gałączyce, Gierów, Mikołajowa, Strzegów, Wierzbnia
Obszar 7	Jędrzejów, Starowice Dolne, Wójtowice, Żarów
Obszar 8	Bogdanów, Jaszów, Kobiela, Rogów, Wojnowiczki

Źródło: opracowanie własne

Poniżej przedstawiono wyodrębnione obszary porównawcze z uwzględnieniem ich powierzchni i liczby mieszkańców.

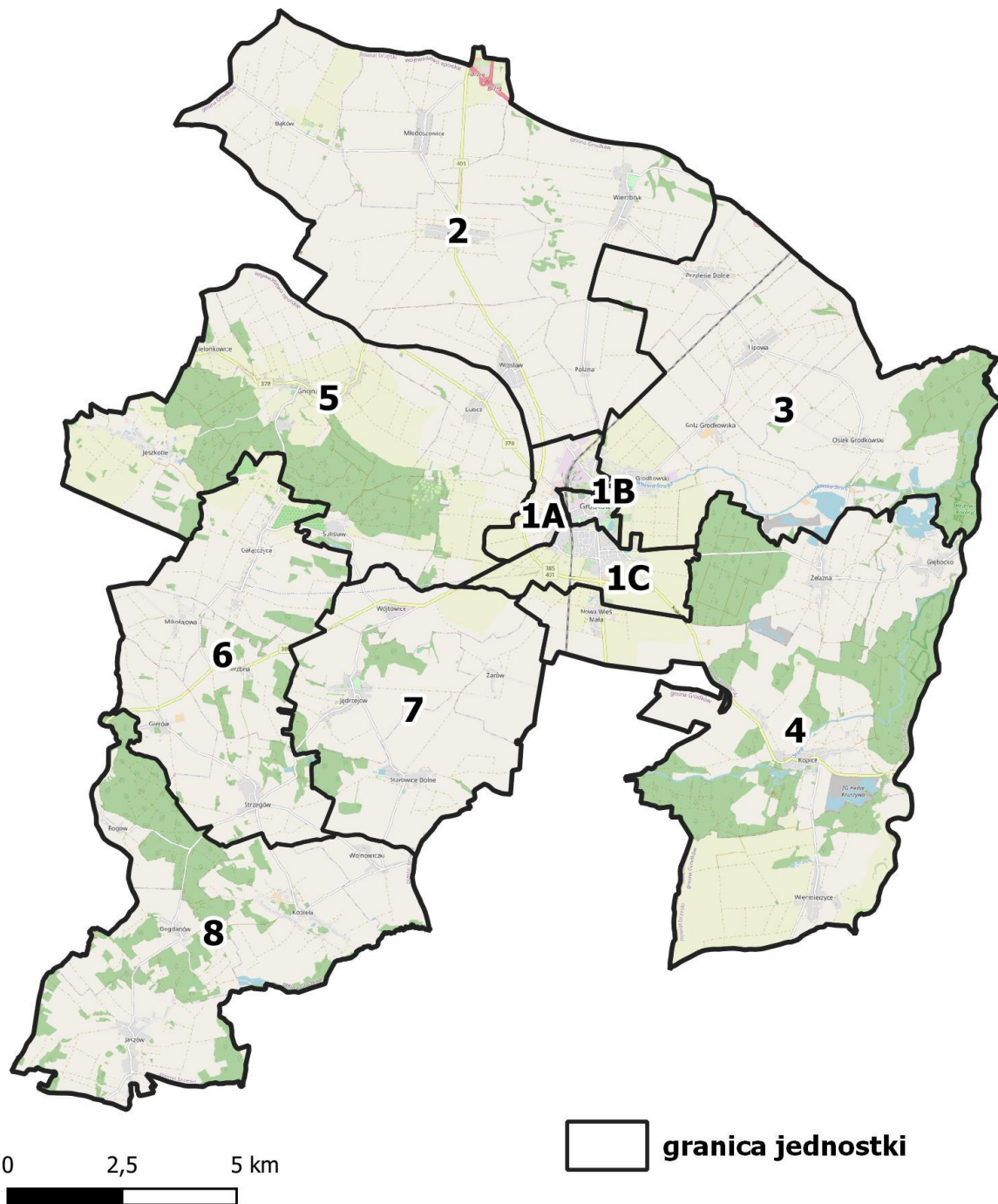
Tabela 2 Podział gminy Grodków na obszary porównawcze

Obszary porównawcze	Powierzchnia [ha]	Udział powierzchni	Liczba ludności	Udział ludności
OBSZAR 1A	334	1,2%	1137	6,2%
OBSZAR 1B	102	0,4%	2620	14,2%
OBSZAR 1C	552	1,9%	4306	23,4%
OBSZAR 2	5 568	19,5%	2186	11,9%
OBSZAR 3	4 115	14,4%	2006	10,9%
OBSZAR 4	5 287	18,5%	2092	11,4%
OBSZAR 5	3 968	13,9%	1111	6,0%
OBSZAR 6	2 781	9,7%	1130	6,1%
OBSZAR 7	2 518	8,8%	960	5,2%
OBSZAR 8	3 370	11,8%	860	4,7%
Gmina Grodków	28 595	100,0%	18408	100,0%

Źródło: opracowanie własne

Poniższa grafika prezentuje podział gminy Grodków na wskazane obszary porównawcze:

Grafika 1 Podział gminy grodków na obszary porównawcze

podkład mapowy: © autorzy OpenStreetMap

Źródło: opracowanie własne

3.3 Dobór kryteriów delimitacji obszaru zdegradowanego

Zgodnie z art. 4 ustawy⁶, **w celu opracowania diagnoz służących [...] wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji [...] wójt, burmistrz lub prezydent miasta prowadzi analizy, w których wykorzystuje obiektywne i weryfikowalne mierniki i metody badawcze dostosowane do lokalnych uwarunkowań.** W związku z powyższym, oraz ze względu na charakter gminy, konieczne było wypracowania katalogu wskaźników, które umożliwią analizę sytuacji i zjawisk zachodzących na obszarze gminy, w szczególności w sferze społecznej, ale także gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej. Ważne było, aby wybrane zmienne w istotny sposób różnicowały wyznaczone obszary. Na potrzeby niniejszej diagnozy wypracowano katalog kryteriów delimitacji OZ, w którym znajduje się 25 zmiennych, w podziale na 5 sfer (społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej). Katalog wskaźników przedstawia poniższa tabela.

Tabela 3 Katalog zmiennych wykorzystanych w diagnozie

SFERA	Zmienna	Opis zmiennej
Sfera społeczna	Obciążenie demograficzne	Wskaźnik rozumiany jako stosunek liczby ludności w wieku nieprodukcyjnym (wiek 0-17 lat oraz 60 lat i więcej w przypadku kobiet oraz 65 lat i więcej w przypadku mężczyzn) do liczby ludności w wieku produkcyjnym (18-59 lat w przypadku kobiet i 18-64 lata w przypadku mężczyzn). Źródło danych: Urząd Miejski w Grodkowie
	Liczba osób bezrobotnych na 1000 mieszkańców	Wskaźnik skupiający się na ocenie sytuacji społeczności obszaru na lokalnym rynku pracy dotyczący osób poszukujących pracy i zarejestrowanych jako bezrobotne Zmienna prezentowana w formie średniej przeliczeniowej pokazującej liczbę osób bezrobotnych na 1000 mieszkańców. Źródło danych: PUP w Brzegu
	Udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	Wskaźnik dotyczący sytuacji związanej z rynkiem pracy. Wskazuje on procentowy udział osób bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym. Źródło danych: Urząd Miejski w Grodkowie i PUP w Brzegu
	Liczba przestępstw na 1000 mieszkańców	Wskaźnik dotyczący bezpieczeństwa na danym obszarze. Zmienna przedstawiana jako liczba zdarzeń zakwalifikowanych jako przestępstwo w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Źródło danych: KPP w Brzegu
	Liczba zdarzeń drogowych na 1000 mieszkańców	Wskaźnik opisujący sytuację w zakresie naruszeń bezpieczeństwa i prawa drogowego odnoszącą się do liczby zarejestrowanych zdarzeń drogowych. Zmienna prezentowana w formie przeliczeniowej pokazującej liczbę zdarzeń drogowych na 1000 mieszkańców. Źródło danych: KPP w Brzegu
	Liczba klientów pomocy społecznej korzystających ze świadczeń na 1000 mieszkańców	Wskaźnik opisujący popyt na usługi ośrodka pomocy społecznej na danym obszarze oraz obrazujący stan lokalnej społeczności w zakresie liczby klientów ośrodka pomocy społecznej w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Źródło danych: OPS w Grodkowie

⁶ Ustawa o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. (Dz. U. z 2021 r. poz. 485, z 2023 r. poz. 28).

SFERA	Zmienna	Opis zmiennej
	Liczba osób pobierających świadczenia ze względu na niepełnosprawność na 1000 mieszkańców	Wskaźnik opisujący popyt na usługi pomocy społecznej na danym obszarze oraz obrazujący poziom zapotrzebowania na świadczenia przez osoby z niepełnosprawnością (lub ze względu na niepełnosprawność) w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Źródło danych: OPS w Grodkowie
	Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców	Wskaźnik obrazujący poziom aktywności społecznej mieszkańców poszczególnych obszarów gminy. Wskaźnik prezentowany w formie przeliczeniowej wyrażanej stosunkiem zarejestrowanych organizacji pozarządowych do liczby ludności. Źródło danych: Urząd Miejski w Grodkowie
Sfera gospodarcza	Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców	Wskaźnik obrazujący poziom rozwoju przedsiębiorczości w poszczególnych obszarach, prezentowany w formie przeliczeniowej wyrażanej stosunkiem zarejestrowanych działalności gospodarczych do liczby ludności. Źródło danych: Urząd Miejski w Grodkowie
	Różnica pomiędzy nowo zarejestrowanymi a wyrejestrowanymi podmiotami gospodarczymi na 1000 mieszkańców	Wskaźnik obrazujący tendencje związane z rozwojem przedsiębiorczości. Wyrażany przez różnicę liczby nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Źródło danych: Urząd Miejski w Grodkowie
Sfera Środowiskowa	Masa wyrobów azbestowych na 1 mieszkańca [kg]	Wskaźnik zagrożenia wyrobami azbestowymi dla mieszkańców. Wskaźnik pokazuje ile kg wyrobów azbestowych przypada średnio na jednego mieszkańca. Źródło danych: Urząd Miejski w Grodkowie
	Udział budynków mieszkalnych znajdujących się w strefie zagrożenia hałasem drogowym i kolejowym	Wskaźnik opisujący jaki odsetek budynków w poszczególnych obszarach znajduje się w strefie zagrożenia hałasem drogowym i kolejowym. Zmienna wyrażana w wartościach procentowych. Źródło danych: BDOT
	Udział gospodarstw domowych ogrzewanych kotłami na paliwo stałe	Wskaźnik obrazujący potencjalne źródła niskiej emisji wyrażany poprzez udział gospodarstw domowych ogrzewanych kotłami na paliwo stałe w ogólnej liczbie gospodarstw domowych. Źródło danych: Urząd Miejski w Grodkowie
	Średnie roczne stężenie PM2.5 i	Wskaźnik dotyczy jakości powietrza w poszczególnych obszarach i wyrażany jest w postaci stężenia pyłów zawieszonych PM2.5 Źródło danych: powietrze.glos.gov.pl
Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Dostępność do usług społecznych (apteki, biblioteki, banki, poczta, urząd, instytucje kultury, świetlice)	Wskaźnik określa poziom dostępności instytucji publicznych. Poddano go ocenie na podstawie liczby aptek, bibliotek, banków, urzędów pocztowych, urzędów, instytucji kultury, świetlic na 1000 mieszkańców (w znaczeniu organizacyjnym). Źródło danych: Urząd Miejski w Grodkowie
	Stosunek terenów rekreacyjnych w powierzchni ogółem	Wskaźnik prezentujący dostęp do przestrzeni rekreacyjnych w poszczególnych obszarach. Wskaźnik został oceniony na podstawie danych przestrzennych obrazujących udział terenów rekreacyjnych. Źródło danych: Urząd Miejski w Grodkowie
	Dostępność komunikacyjna	Wskaźnik pokazuje dostępność przystanków w poszczególnych obszarach. Wyrażony jest on jako procentowy udział

SFERA	Zmienna	Opis zmiennej
		przystanków w danym obszarze do ogółu przystanków w gminie. Źródło danych: Urząd Miejski w Grodkowie i BDOT
	Dostępność infrastruktury rowerowej na km ²	Wskaźnik obrazujący dostępność ścieżek i dróg rowerowych w przeliczeniu na 1 km ² powierzchni. Źródło danych: Baza Danych Obiektów Topograficznych
	Dostępność opieki zdrowotnej na 1000 mieszkańców	Wskaźnik obrazujący podmiotów świadczących usługi opieki zdrowotnej w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Źródło danych: Urząd Miejski w Grodkowie
	Udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni ogółem	Wskaźnik obrazuje udział terenów z nawierzchnią ziemną, zapewniającą naturalną roślinność. Wskaźnik zaprezentowany w formie udziału (odsetka) w stosunku do ogólnej powierzchni jednostki. Źródło danych: Baza Danych Obiektów Topograficznych
Sfera techniczna	Liczba zabytków i pomników przyrody na km ²	Wskaźnik odnoszący się do liczby zabytków oraz pomników przyrody na danym obszarze. Zmienna wyrażona jako średnia liczba takich obiektów w przeliczeniu na km ² . Źródło danych: Urząd Miejski w Grodkowie
	Liczba obiektów użyteczności publicznej wymagających termomodernizacji na km ²	Wskaźnik dotyczący dostosowania budynków użyteczności publicznej do wymagań związanych z termomodernizacją. Zmienna obliczona jako średnia liczba budynków wymagających termomodernizacji na km ² na danym obszarze. Źródło danych: Urząd Miejski w Grodkowie
	Liczba obiektów użyteczności publicznej wymagających dostosowania do osób ze szczególnymi potrzebami na km ²	Wskaźnik odnoszący się do dostosowania budynków użyteczności publicznej do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami. Wskaźnik wyrażony jako wartość procentowa w ogóle budynków użyteczności publicznej na danym obszarze. Źródło danych: Urząd Miejski w Grodkowie
	Penetracja budynkowa Internetem stacjonarnym o przepustowości co najmniej 30 mb/s	Wskaźnik dotyczący poziomu dostępu do szybkiej sieci internetowej. Zmienna pokazuje jaki procent budynków posiada możliwość wykorzystywania tego typu Internetu. Źródło danych: mapbook.uk.gov.pl

Źródło: opracowanie własne

Analiza wybranych zmiennych pozwoliła na wskazanie tych obszarów gminy Grodków, w których koncentracja i natężenie negatywnych zjawisk są najwyższe, co wskazuje na występowanie stanu kryzysowego. Wykorzystane w analizie dane pozyskane zostały z Urzędu Miejskiego w Grodkowie oraz innych instytucji: Ośrodek Pomocy Społecznej w Grodkowie, Powiatowy Urząd Pracy w Brzegu i Komisariat Policji w Grodkowie, a także danych ogólnodostępnych. Zmienne zostały zaprezentowane w kolejnych rozdziałach oraz szczegółowo omówione i przedstawione w formie graficznej

3.4 Wskaźniki społeczne

Ustawa o rewitalizacji wskazuje sferę społeczną jako najważniejszy element procesu diagnostycznego obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji z uwagi na fakt, iż celem działań rewitalizacyjnych jest poprawa warunków i jakości życia lokalnej społeczności. Zgodnie z art. 9 ust. 1 ustawy o rewitalizacji, o stanie kryzysowym na danym obszarze gminy świadczy **koncentracja negatywnych zjawisk społecznych w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym.**

Przy opracowywaniu analizy sfery społecznej posłużono się zmiennymi, które przedstawiają stan oraz skale występowania problemów społecznych w wyodrębnionych jednostkach porównawczych gminy Grodków. Na podstawie zgromadzonych danych statystycznych analizie porównawczej poddano osiem wskaźników w zakresie występującej sytuacji demograficznej, poziomu kapitału społecznego, bezrobocia, opieki społecznej oraz bezpieczeństwa publicznego.

W celu rozpoznania występującej sytuacji demograficznej w gminie Grodków zbadano poziom obciążenia demograficznego, rozumiany jako stosunek liczby osób w wieku nieprodukcyjnym do liczby osób w wieku produkcyjnym. W Polsce jako nieprodukcyjny przyjmuje się wiek 0-17 lat (wiek przedprodukcyjny) oraz 60 lat i więcej dla kobiet i 65 lat i więcej dla mężczyzn (wiek poprodukcyjny). Natomiast wiek produkcyjny to 18-59/64 lata (18-59 lat dla kobiet i 18-64 lata dla mężczyzn). W zakresie przedmiotowego wskaźnika warto przedstawić dane dot. grupy mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym. Można mówić o pozytywnym aspekcie wskaźnika w przypadku, gdy przeważającą część stanowią osoby w wieku przedprodukcyjnym. Gminę zamieszkuje łącznie 7 648 osób w wieku nieprodukcyjnym, z czego ponad 57% z nich to osoby w wieku poprodukcyjnym. Dane te świadczą o zjawisku starzenia się społeczeństwa, którego występowanie jest powodem nasilania się innych problemów takich jak m.in. zmniejszenie zasobu siły roboczej czy wzrost kosztów przeznaczanych na opiekę zdrowotną.

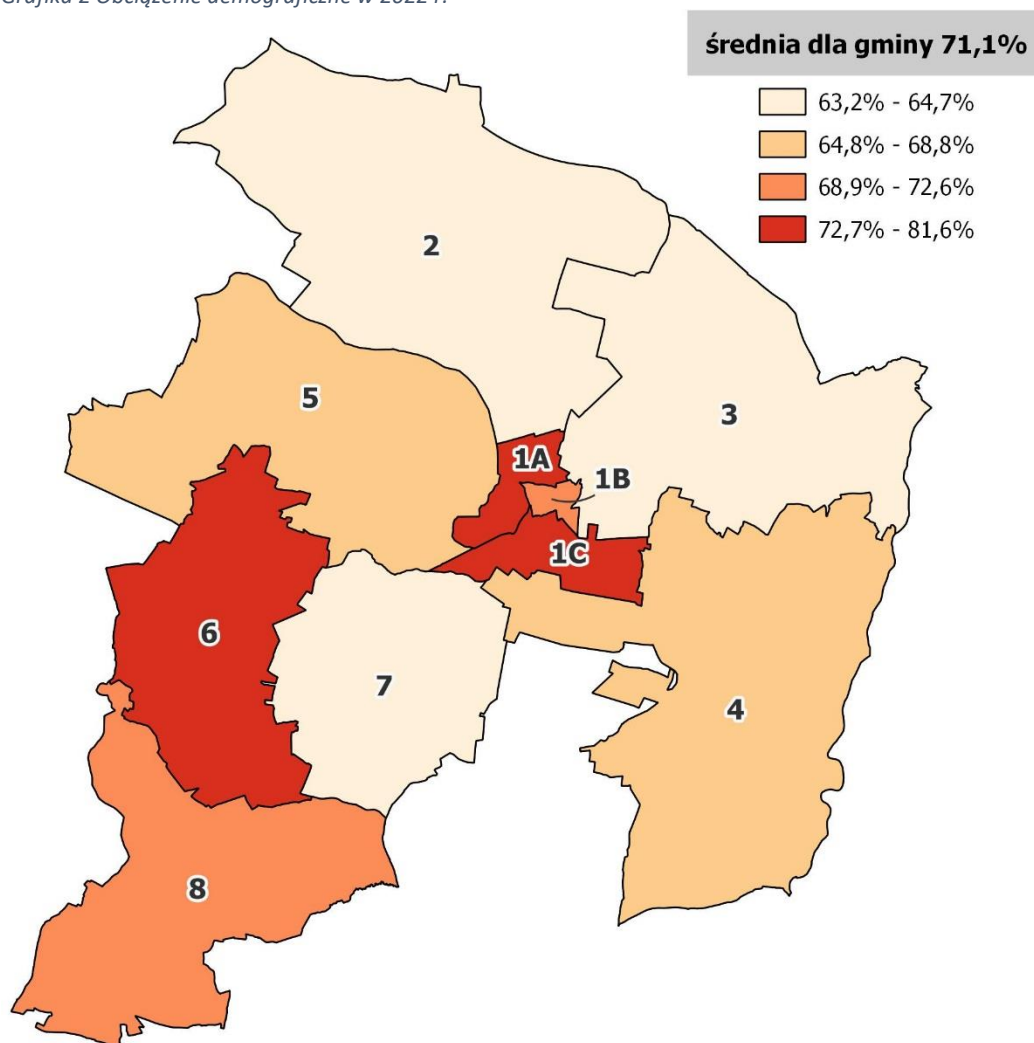
Poziom obciążenia demograficznego w gminie Grodków wynosi 71,1%. Najmniej korzystną sytuację (wartość wskaźnika wyższa niż średnia gminna) odnotowano w czterech obszarach porównawczych, w tym we wszystkich trzech obszarach miejskich (1A – 77,9%, 1B – 72%, 1C – 81,6%) oraz na obszarze 6 – 72,8%.

Tabela 4 Obciążenie demograficzne w 2022 r.

Obszar porównawczy	Liczba mieszkańców w wieku nieprodukcyjnym	Liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym	Obciążenie demograficzne
1A	498	639	77,9%
1B	1097	1523	72,0%
1C	1935	2371	81,6%
2	855	1331	64,2%
3	777	1229	63,2%
4	840	1252	67,1%
5	437	674	64,8%
6	476	654	72,8%
7	377	583	64,7%
8	356	504	70,6%
Gmina	7648	10760	71,1%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Grodkowie

Grafika 2 Obciążenie demograficzne w 2022 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Grodkowie

W ramach sfery społecznej przeanalizowano poziom bezrobocia w gminie. Zjawisko bezrobocia przekłada się na sytuację materialną rodzin zamieszkujących gminę, jest również powodem niepożądanych skutków społecznych. Według danych udostępnionych przez Powiatowy Urząd Pracy w Brzegu, w 2022 r. liczba osób bezrobotnych wynosiła 544, co stanowiło 1,6% ogółu mieszkańców gminy. W tym ponad połowę stanowiły osoby długotrwale bezrobotne (290).

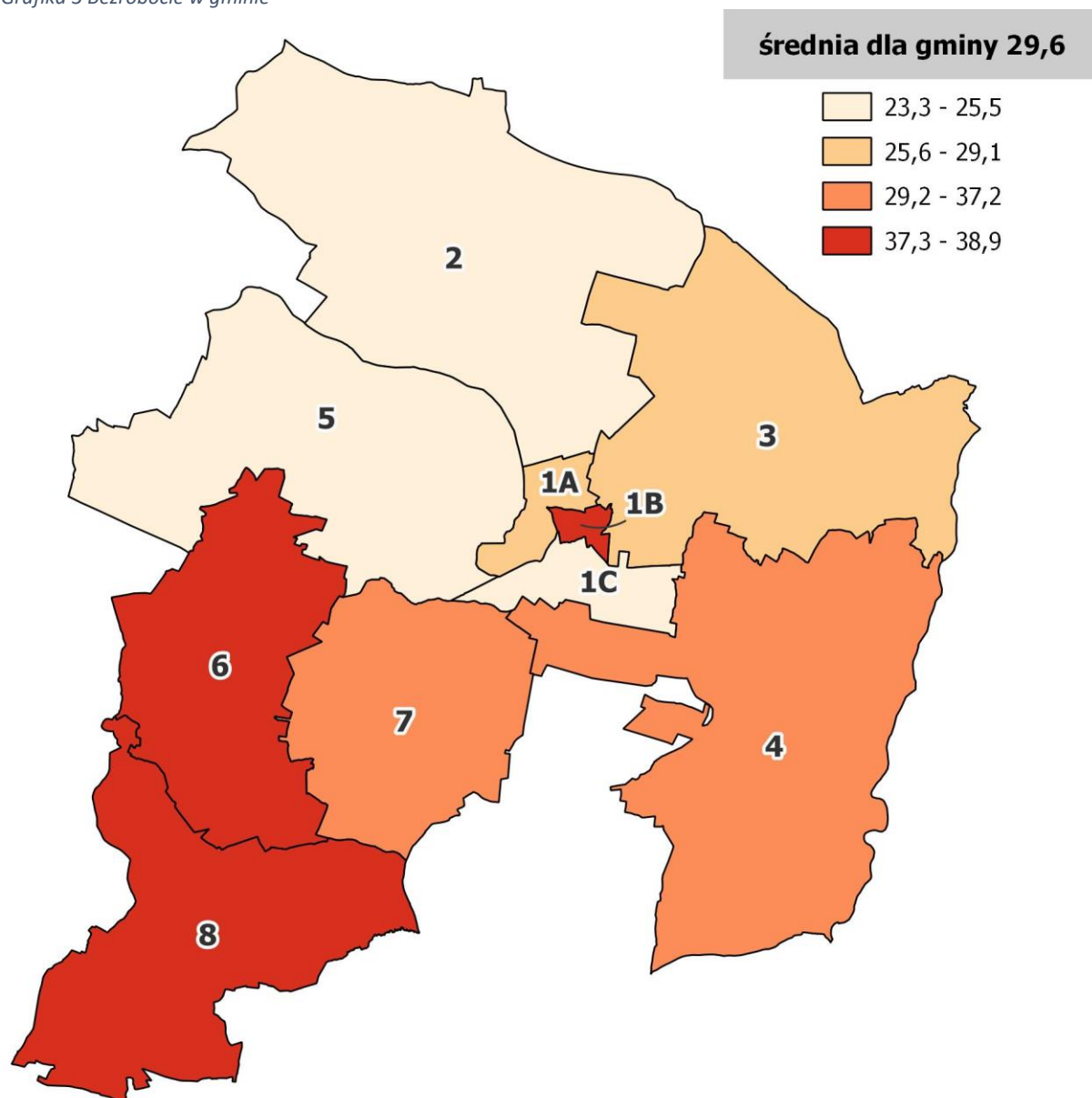
Wskaźnik liczby bezrobotnych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców wyniósł w gminie 29,6. Najgorszą sytuację odnotowano na obszarze 6 - 38,9. Niekorzystna sytuacja dotyczy także obszaru miejskiego 1B – 37,8 oraz obszarów 7 (35,4) i 8 (38,4). W przypadku osób długotrwale bezrobotnych, wskaźnik również uzyskał najwyższą wartość w obszarze 6.

Tabela 5 Bezrobocie w gminie Grodków w 2022 r.

	Liczba zarejestrowanych bezrobotnych ogółem	Liczba osób bezrobotnych na 1000 mieszkańców	Liczba długotrwale bezrobotnych	Liczba osób długotrwale bezrobotnych na 1000 mieszkańców
1A	33	29,0	15	13,2
1B	99	37,8	46	17,6
1C	106	24,6	52	12,1
2	51	23,3	28	12,8
3	57	28,4	33	16,5
4	61	29,2	36	17,2
5	26	23,4	16	14,4
6	44	38,9	29	25,7
7	34	35,4	22	22,9
8	33	38,4	13	15,1
Gmina	544	29,6	290	15,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PUP w Brzegu

Grafika 3 Bezrobocie w gminie

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PUP w Brzegu

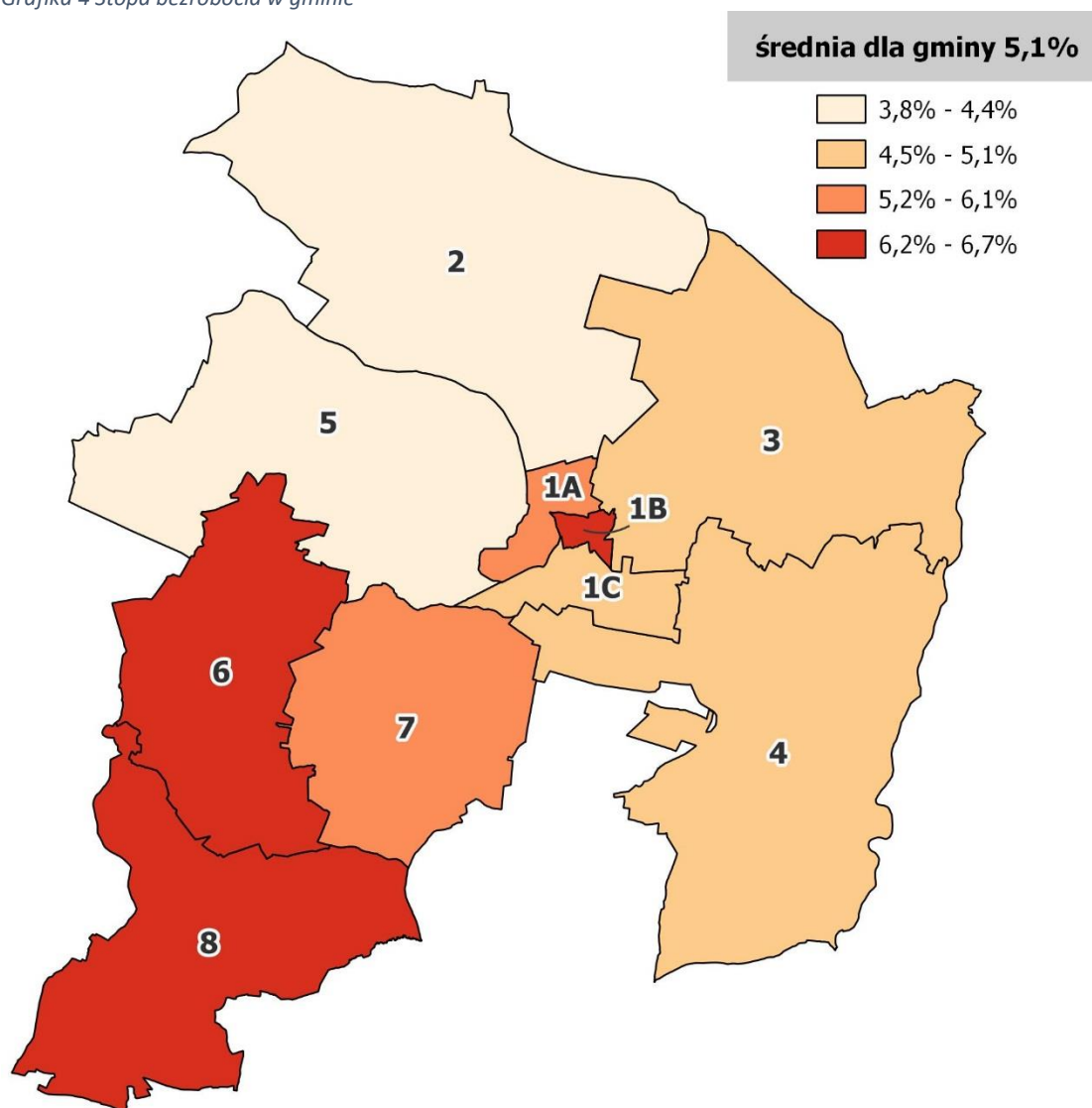
Kolejnym wskaźnikiem analizowanym w ramach oceny poziomu bezrobocia jest stopa bezrobocia. Wskaźnik ten wyraża stosunek liczby osób bezrobotnych do liczby ludności w wieku produkcyjnym, czyli liczby osób zdolnych do pracy. Stopa bezrobocia może wskazywać na występowanie takich zjawisk jak niska przedsiębiorczość mieszkańców czy braki na lokalnym rynku pracy. Wartość wskaźnika dla całej gminy w 2022 r. wyniosła 5,1%. Najmniej korzystną sytuację odnotowano na obszarze 6 – 6,7% oraz obszarach 1B i 8, gdzie wskaźnik przyjął wartość równą 6,5%.

Tabela 6 stopa bezrobocia w gminie Grodków w 2022 r.

Obszar porównawczy	Liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym	Liczba zarejestrowanych bezrobotnych ogółem	Udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym
1A	639	33	5,2%
1B	1523	99	6,5%
1C	2371	106	4,5%
2	1331	51	3,8%
3	1229	57	4,6%
4	1252	61	4,9%
5	674	26	3,9%
6	654	44	6,7%
7	583	34	5,8%
8	504	33	6,5%
Gmina	10760	544	5,1%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PUP w Brzegu

Grafika 4 Stopa bezrobocia w gminie

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PUP w Brzegu

W sferze społecznej przeanalizowano zmienne odnoszące się do szeroko rozumianego poziomu bezpieczeństwa publicznego. W tym celu posłużono się danymi udostępnionymi przez Komisariat Policji w Grodkowie dotyczącymi przestępstw i zdarzeń drogowych odnotowanych na terenie gminy w 2022 r.

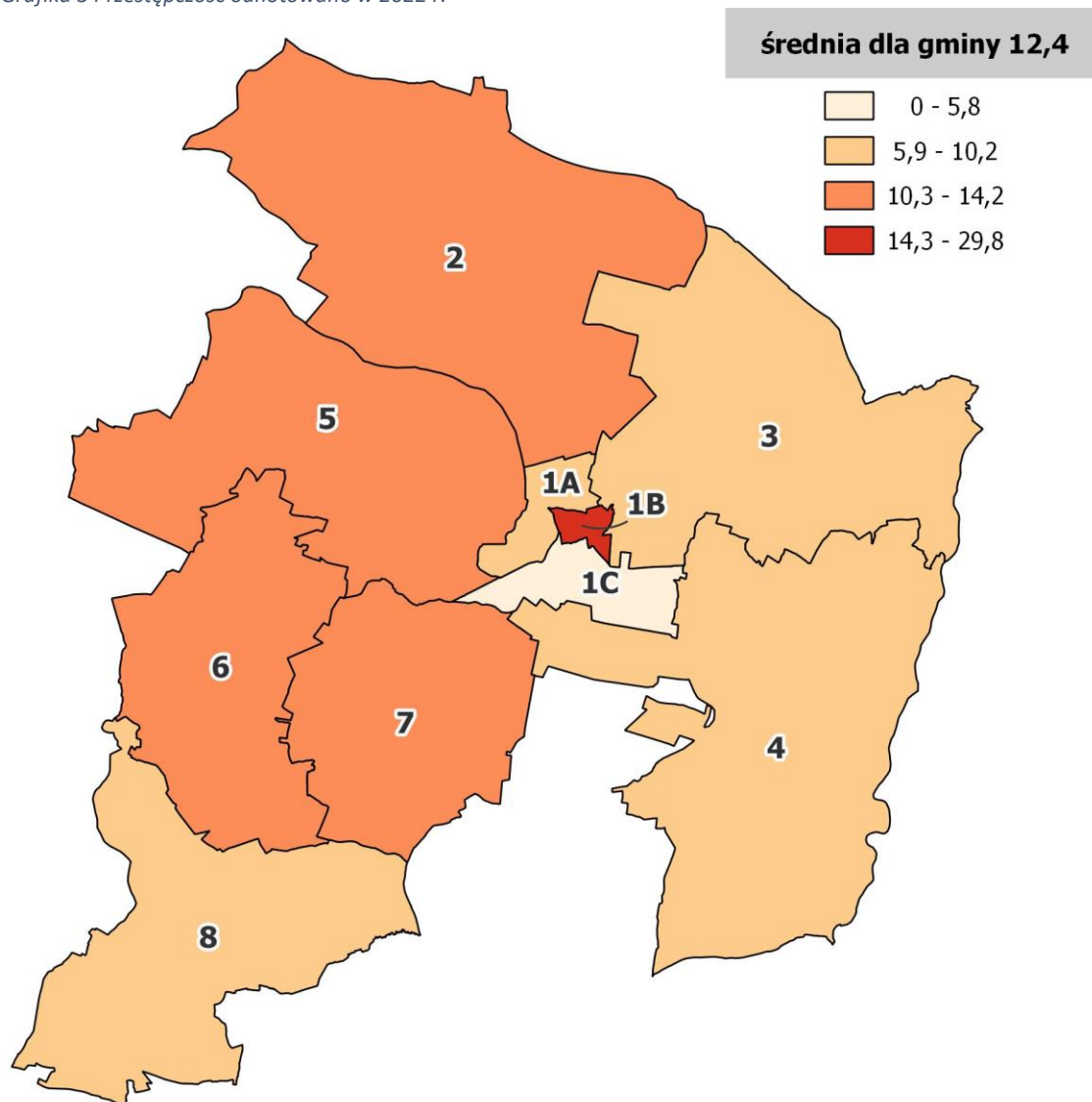
Pierwszy analizowany wskaźnik to liczba odnotowanych przestępstw w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. W gminie Grodków przyjmuje on wartość równą 12,4, a w przypadku czterech obszarów wartość jest wyższy od średniej gminnej. Najmniej korzystną sytuację odnotowano na obszarze miejskim 1B, gdzie w 2022 r. miało miejsce 78 przestępstw, a wskaźnik przyjął wartość 29,8.

Tabela 7 przestępczość odnotowana na terenie gminy Grodków w 2022 r.

	Liczba mieszkańców	Ogólna liczba przestępstw	Liczba przestępstw na 1000 mieszkańców
1A	1137	11	9,7
1B	2620	78	29,8
1C	4306	25	5,8
2	2186	31	14,2
3	2006	18	9,0
4	2092	19	9,1
5	1111	12	10,8
6	1130	15	13,3
7	960	12	12,5
8	860	8	9,3
Gmina	18408	229	12,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych KPP w Brzegu

Grafika 5 Przystępczość odnotowano w 2022 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych KPP w Brzegu

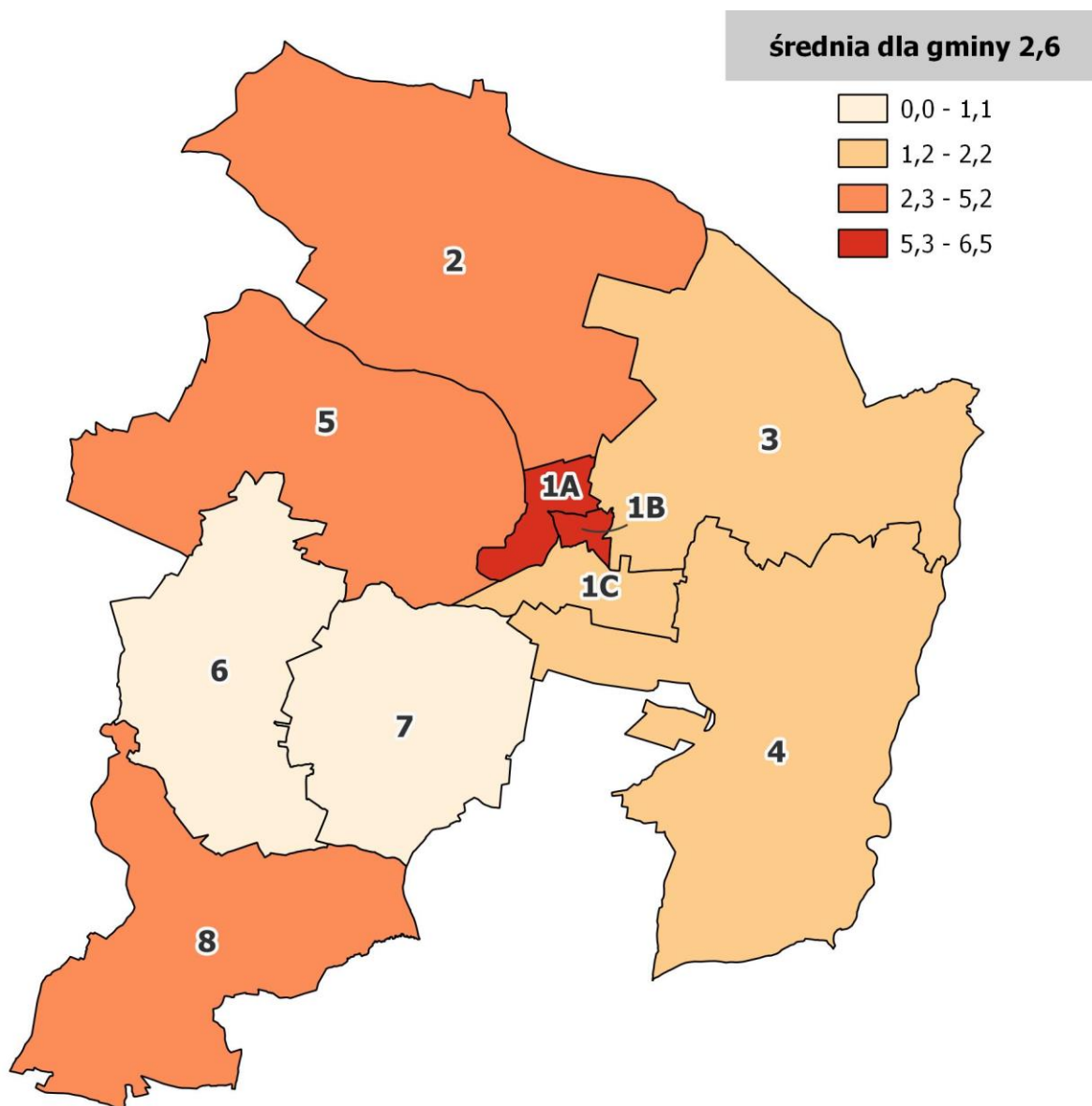
W przypadku liczby zdarzeń w ruchu drogowym, łącznie w 2022 r. w gminie odnotowano 47 zdarzeń, w tym ponad 36% na obszarze 1B (17 zdarzeń). Analizując wskaźnik w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, wartość powyżej wskaźnika dla gminy Grodków (2,6) odnotowano w trzech obszarach - obszar 1B (6,5), obszar 1A (5,3) oraz obszar 5 (3,6). Obszar 1B to ściśle centrum gminy, gdzie gęstość zabudowy oraz dróg jest znacznie większa w porównaniu do pozostałych obszarów, a w związku z tym ryzyko kolizji i wypadków drogowych jest większe. Natomiast przez obszar 1A oraz obszar 5 przebiegają i krzyżują się drogi wojewódzkie nr 378 i nr 401. Natężenie ruchu w tych obszarach jest wyższe, przez co samo prawdopodobieństwo wystąpienia zdarzenia jest większe.

Tabela 8 bezpieczeństwo drogowe w gminie Grodków w 2022 r.

	Liczba mieszkańców	Liczba zdarzeń drogowych	Liczba zdarzeń drogowych na 1000 mieszkańców
1A	1137	6	5,3
1B	2620	17	6,5
1C	4306	5	1,2
2	2186	5	2,3
3	2006	3	1,5
4	2092	4	1,9
5	1111	4	3,6
6	1130	1	0,9
7	960	0	0,0
8	860	2	2,3
Gmina	18408	47	2,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych KPP w Brzegu

Grafika 6 Zdarzenia drogowe odnotowane w 2022 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych KPP w Brzegu

Zapisy ustawy o rewitalizacji jako główną determinantę prowadzenia działań rewitalizacyjnych wskazują występowanie kryzysu w sferze społecznej. Mieszkańcy gminy borykający się z problemami społecznymi oraz będący w ciężkiej sytuacji życiowej są kluczowymi interesariuszami rewitalizacji. Kolejne omawiane kwestie dotyczą usług publicznych związanych z pomocą społeczną, których realizacją w gminie zajmuje się Ośrodek Pomocy Społecznej w Grodkowie. Głównym celem działania Ośrodka, zgodnie z jego statutem⁷ jest zaspokojenie niezbędnych potrzeb życiowych, zapobieganie powstawaniu oraz umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych. Analiza udostępnionych przez OPS danych pozwoliła określić skalę problemów społecznych oraz oszacować odsetek mieszkańców znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej.

W 2022 r. ze świadczeń pomocy społecznej skorzystało 213 mieszkańców gminy Grodków. Liczba klientów Ośrodka korzystających ze świadczeń w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w gminie wyniosła 11,6, a wartość wskaźnika wyższa niż średnia dla gminy dotyczy pięciu wyróżnionych obszarów. Sytuacja jest najmniej korzystna na obszarze 1B, gdzie w 2022 r. 65 osób skorzystało ze świadczeń, a wartość wskaźnika jest najwyższa i wynosi 24,8.

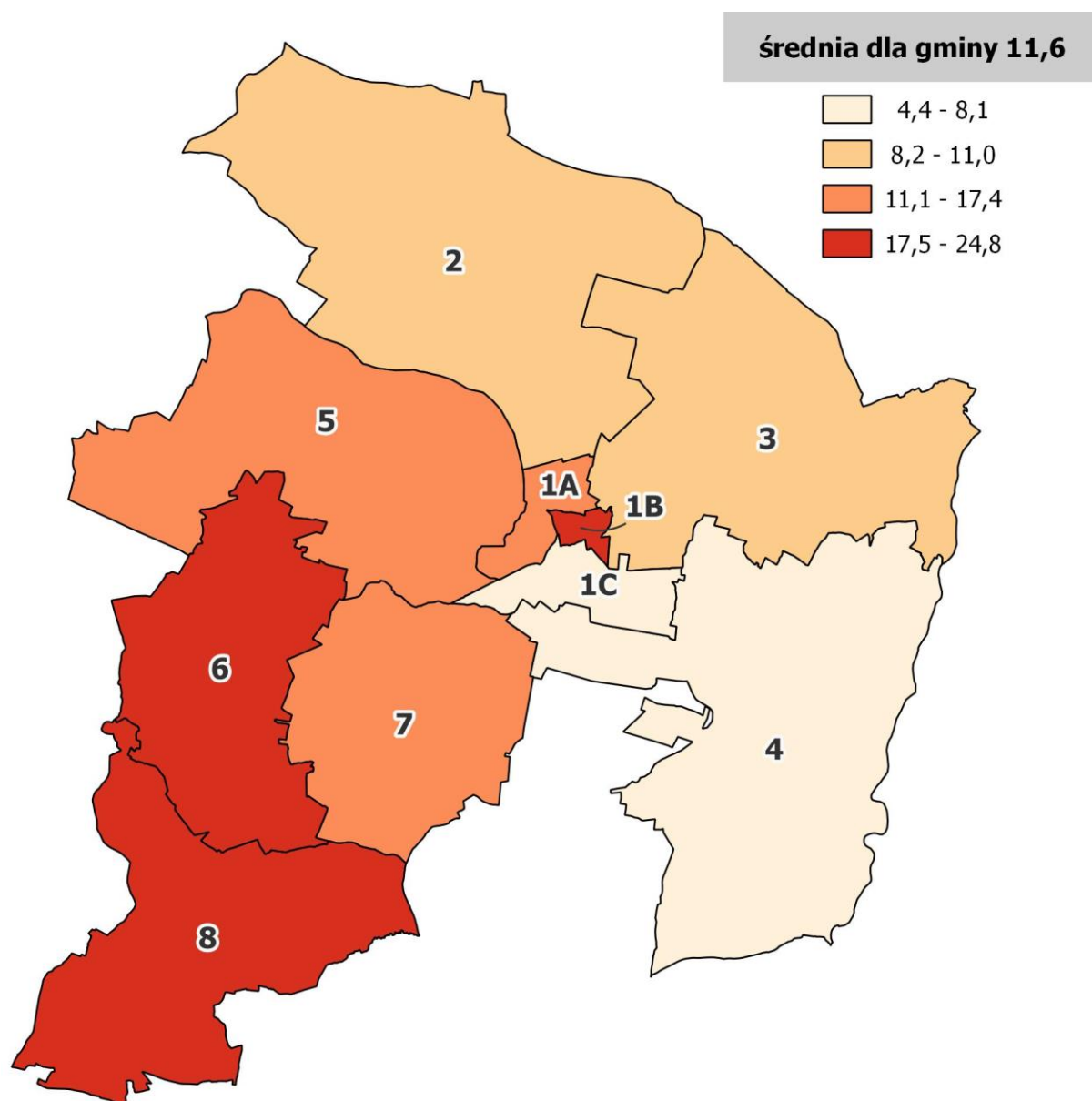
Tabela 9 Korzystający ze świadczeń pomocy społecznej w gminie

	Liczba mieszkańców	Liczba klientów ośrodków pomocy społecznej korzystających ze świadczeń ogółem	Liczba klientów pomocy społecznej korzystających ze świadczeń na 1000 mieszkańców
1A	1137	16	14,1
1B	2620	65	24,8
1C	4306	19	4,4
2	2186	18	8,2
3	2006	18	9,0
4	2092	12	5,7
5	1111	14	12,6
6	1130	21	18,6
7	960	11	11,5
8	860	19	22,1
Gmina	18408	213	11,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS w Grodkowie

⁷ Załącznik do Uchwały nr XLVI/357/2014 Rady Miejskiej w Grodkowie z dnia 24 września 2014 r. – Statut Ośrodka Pomocy Społecznej w Grodkowie.

Grafika 7 Korzystający ze świadczeń pomocy społecznej w gminie

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS w Grodkowie

W analizie wsparcia udzielanego w zakresie pomocy społecznej istotne jest zbadanie sytuacji osób ze szczególnymi potrzebami, na co uwagę zwraca ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami. W tym celu analizie poddano dane dotyczące osób, które z tytułu niepełnosprawności korzystają ze wsparcia Ośrodka Pomocy Społecznej. Osoby ze szczególnymi potrzebami są zagrożone wykluczeniem społecznym, dlatego istotne jest prowadzenie w gminie działań polegających na ich integracji i włączeniu, ale również dostosowanie przestrzeni publicznych do ich potrzeb.

W 2022 r. w ramach wsparcia Ośrodka Pomocy Społecznej w Grodkowie 85 osób korzystało ze świadczeń przyznanych z tytułu niepełnosprawności. Badany wskaźnik odnosi się do liczby osób

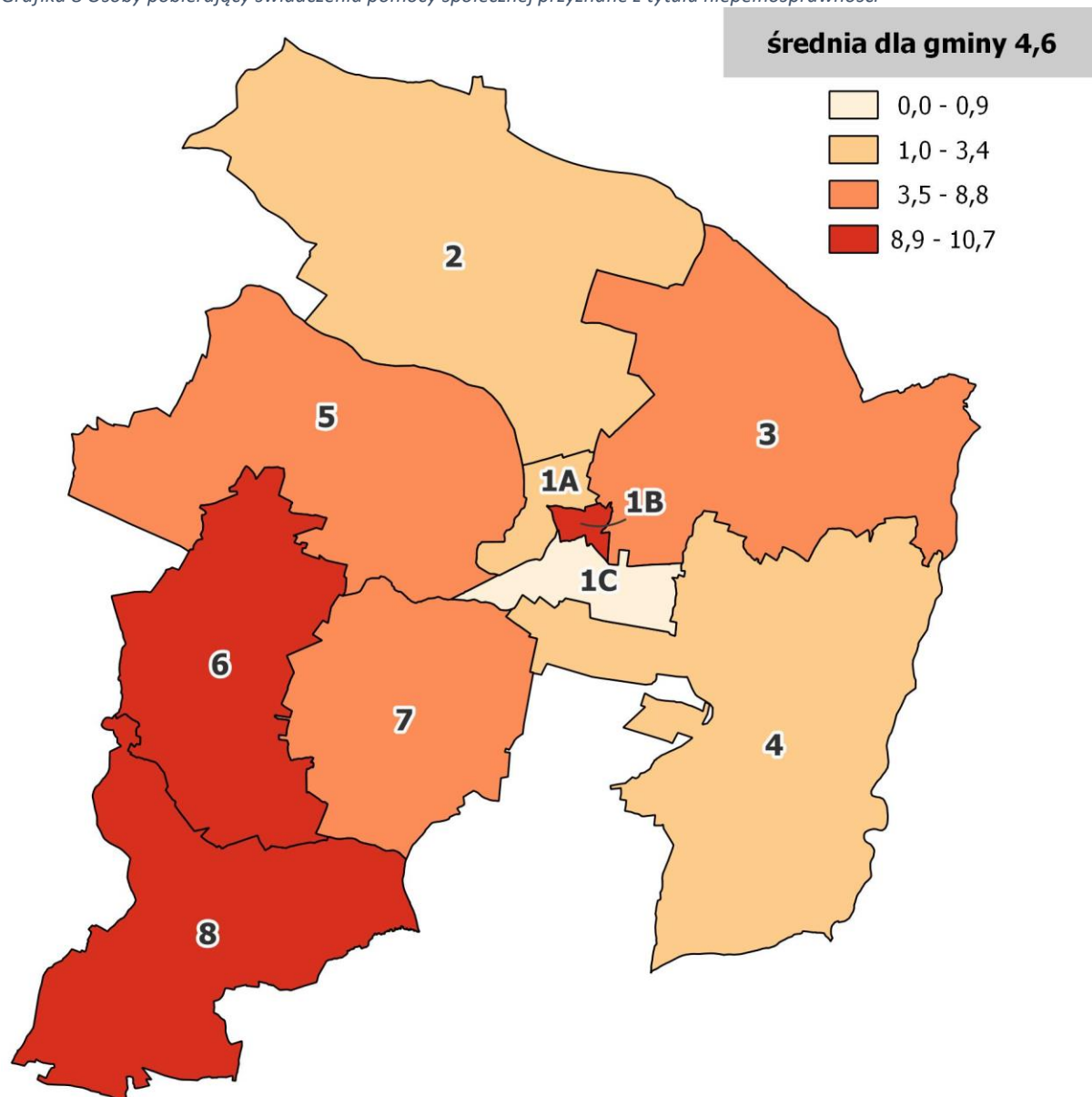
pobierających świadczenia z tego tytułu w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców, a jego wartość dla gminy wynosi 4,6. Najmniej korzystną sytuację, a zatem najwyższą wartość wskaźnika odnotowano na obszarze 1B (10,7). Ponadto biorąc pod uwagę liczby bezwzględne, dotyczące osób pobierających świadczenia z tytułu niepełnosprawności najgorsza sytuacja również dotyczy obszaru 1B, który jest zamieszkiwany przez 28 osób potrzebujących wsparcia.

Tabela 10 Osoby pobierające świadczenia pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności

	Liczba osób pobierających świadczenia ze względu na niepełnosprawność	Liczba mieszkańców	Liczba osób pobierających świadczenia ze względu na niepełnosprawność na 1000 mieszkańców
1A	3	1137	2,6
1B	28	2620	10,7
1C	4	4306	0,9
2	6	2186	2,7
3	7	2006	3,5
4	6	2092	2,9
5	7	1111	6,3
6	11	1130	9,7
7	4	960	4,2
8	9	860	10,5
Gmina	85	18408	4,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS w Grodkowie

Grafika 8 Osoby pobierający świadczenia pomocy społecznej przyznane z tytułu niepełnosprawności

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS w Grodkowie

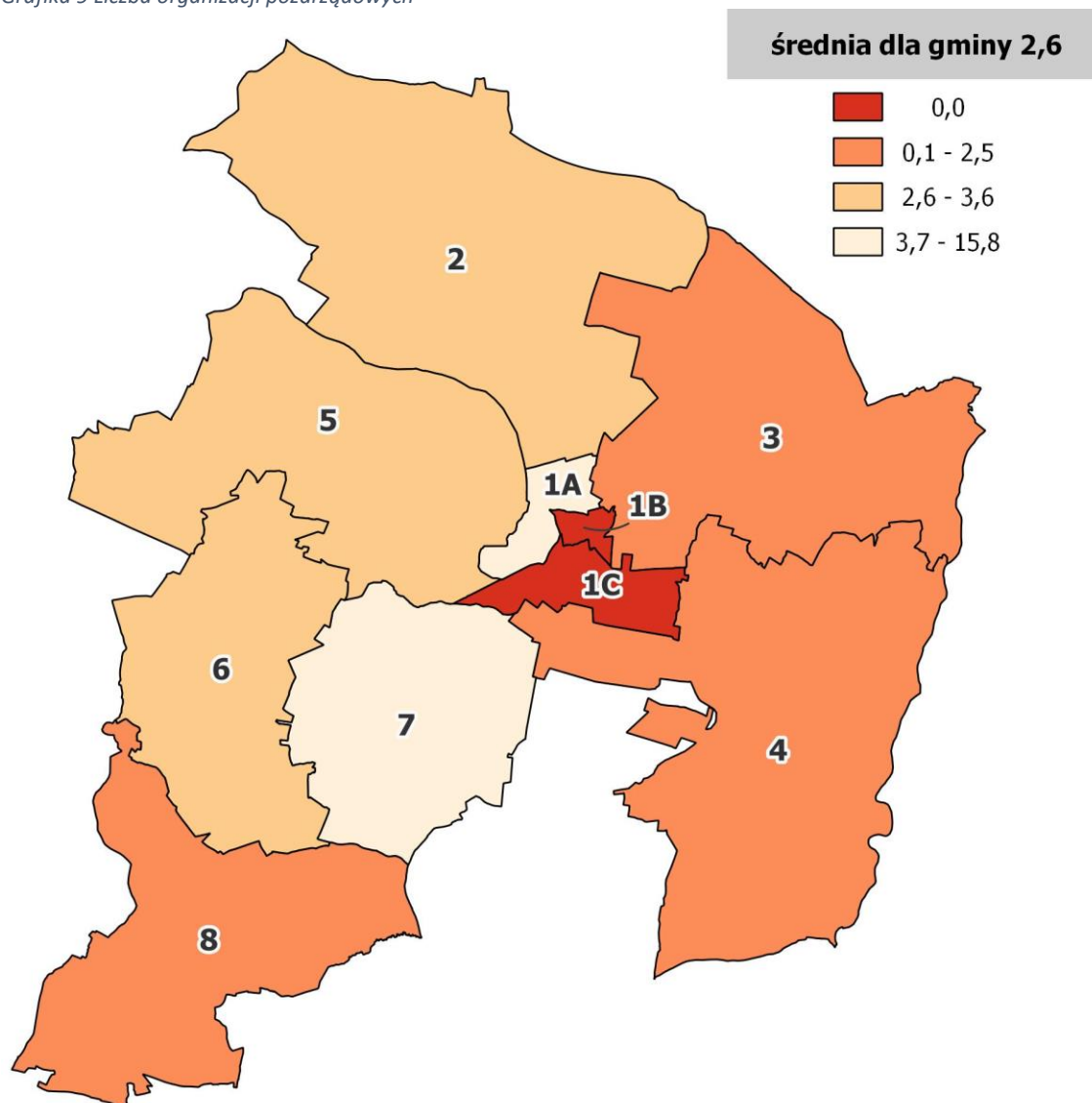
Ostatnią kwestią badaną w ramach sfery społecznej jest poziom aktywności społecznej. W celu jego zbadania posłużono się liczbą funkcjonujących organizacji pozarządowych, którą przeliczono na 1000 mieszkańców. Na terenie całej gminy działalność prowadzi 47 organizacji pozarządowych, co w przeliczeniu na 1000 mieszkańców daje wartość równą 2,6. Najwięcej organizacji pozarządowych zarejestrowanych jest na obszarze 1A (18 organizacji), co w stosunku do liczby mieszkańców daje wartość 15,8. Niekorzystna sytuacja dotyczy przede wszystkim obszarów 1B i 1C, gdzie nie działa żadna organizacja pozarządowa oraz obszarów 3, 4 i 8, dla których wskaźnik przyjmuje wartość niższą niż średnia gminna. Obszary te posiadają najniższy potencjał społeczny do rozwoju postaw obywatelskich i inicjatywach lokalnych wśród mieszkańców.

Tabela 11 Liczba organizacji pozarządowych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców

	Liczba mieszkańców	Liczba organizacji pozarządowych	Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców
1A	1137	18	15,8
1B	2620	0	0,0
1C	4306	0	0,0
2	2186	7	3,2
3	2006	5	2,5
4	2092	3	1,4
5	1111	4	3,6
6	1130	4	3,5
7	960	5	5,2
8	860	1	1,2
Gmina	18408	47	2,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Grodkowie

Grafika 9 Liczba organizacji pozarządowych

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Grodkowie

3.5 Wskaźniki gospodarcze

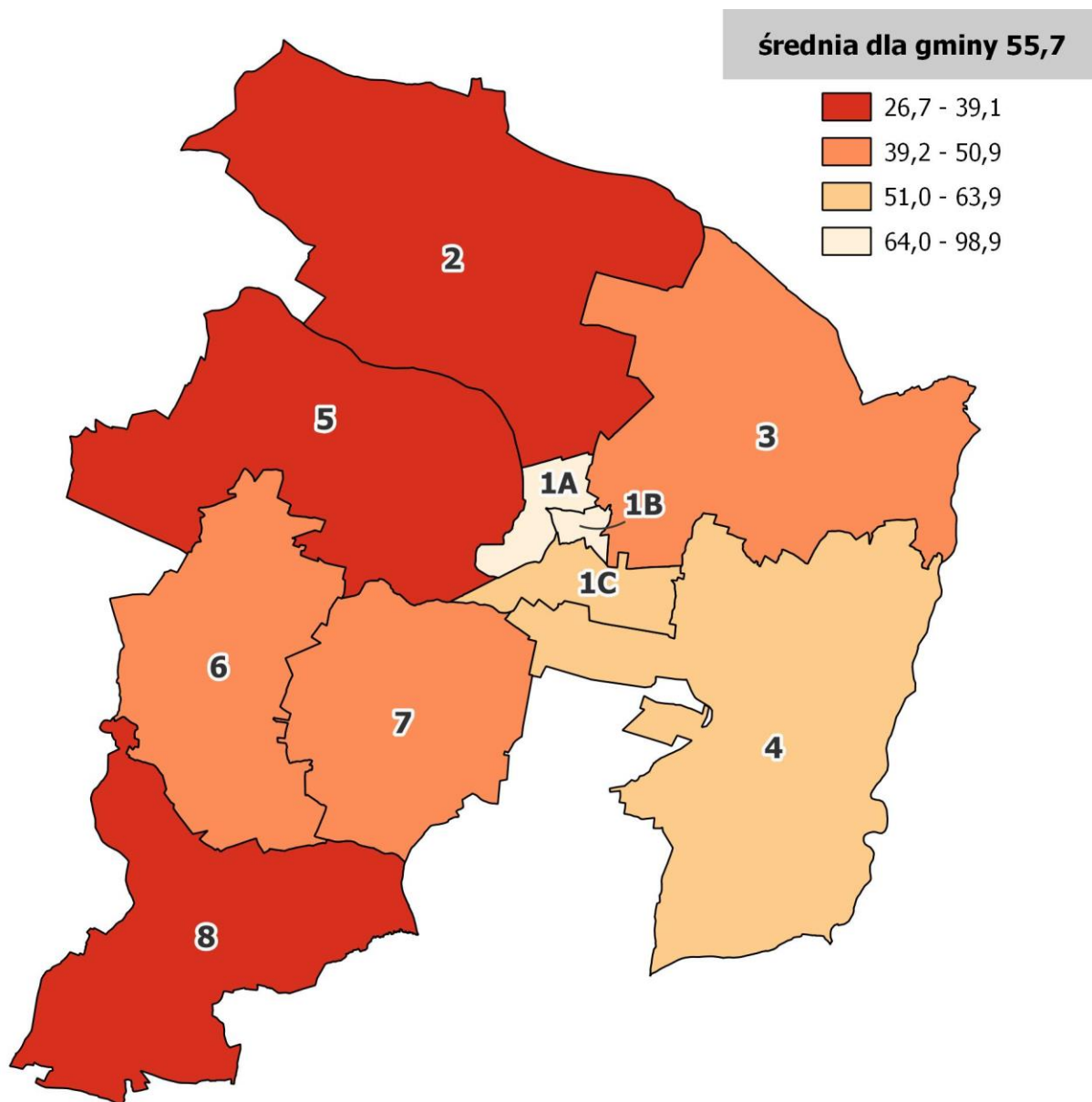
W ramach analizy sfery gospodarczej wzięto pod uwagę dane dotyczące podmiotów prowadzących działalność gospodarczą na terenie gminy. Wskaźnik ten pozwala określić poziom aktywności gospodarczej na wyróżnionych obszarach porównawczych. W 2022 r. na terenie gminy zarejestrowanych było 1026 podmiotów, co w przeliczeniu na 1000 mieszkańców daje wartość 55,7. Najwyższą wartość wskaźnik przyjmuje dla obszarów miejskich: obszar 1B – 98,9, obszar 1A – 87,1 oraz obszar 1C – 63,9 i tylko tam wartość jest wyższa niż średnia gminna. Wynika to z faktu, że miasto Grodków jest administracyjną siedzibą gminy i stanowi jej centrum, gdzie skupiają się działalności usługowo-handlowe.

Tabela 12 Zarejestrowane podmioty gospodarcze w przeliczeniu na 1000 mieszkańców

Obszar porównawczy	Liczba mieszkańców	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych	Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców
1A	1137	99	87,1
1B	2620	259	98,9
1C	4306	275	63,9
2	2186	89	40,7
3	2006	92	45,9
4	2092	74	35,4
5	1111	31	27,9
6	1130	38	33,6
7	960	41	42,7
8	860	28	32,6
Gmina	18408	1026	55,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Grodkowie

Grafika 10 Liczba podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Grodkowie

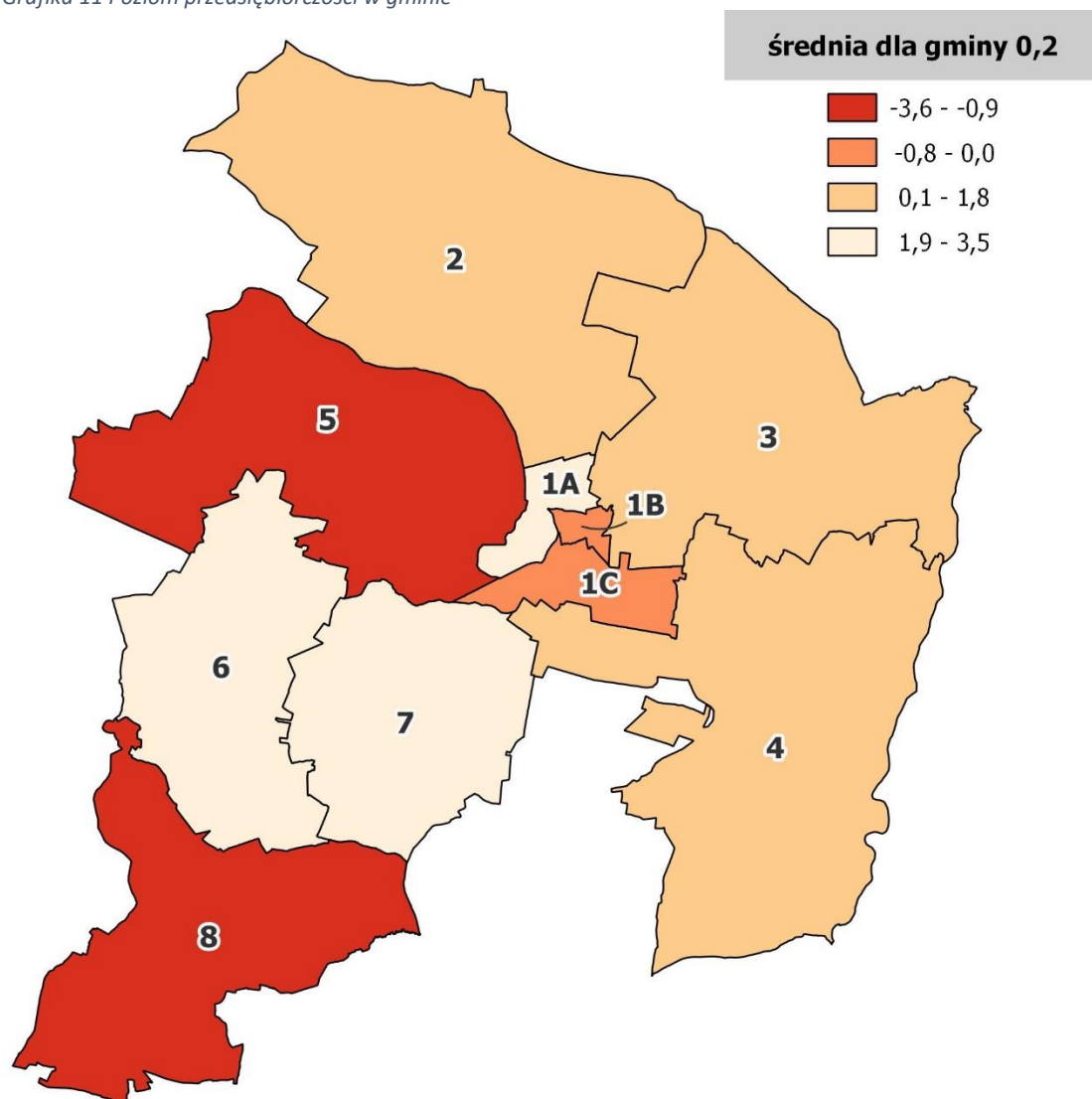
Kolejna wzięta pod uwagę zmienna pozwala na określenie tendencji przedsiębiorczej i poziomu aktywności gospodarczej w gminie Grodków. W analizie uwzględniono różnice między nowo zarejestrowanymi, a wyrejestrowanymi podmiotami gospodarczymi, którą przeliczono na 1000 mieszkańców. W 2022 r. różnica ta w gminie wyniosła 4, co w stosunku do liczby mieszkańców dało 0,22. W czterech z analizowanych obszarów wskaźnik przyjął wartość ujemną, co oznacza, że liczba wyrejestrowanych była wyższa od liczby nowo zarejestrowanych podmiotów na ich terenie (1B, 1C, 5, 8).

Tabela 13 Poziom przedsiębiorczości w gminie

Obszar porównawczy	liczba mieszkańców	Różnica pomiędzy nowo zarejestrowanymi a wyrejestrowanymi podmiotami gospodarczymi	Różnica pomiędzy nowo zarejestrowanymi a wyrejestrowanymi podmiotami gospodarczymi na 1000 mieszkańców
1A	1137	3	2,64
1B	2620	-2	-0,76
1C	4306	-1	-0,23
2	2186	2	0,91
3	2006	1	0,50
4	2092	1	0,48
5	1111	-4	-3,60
6	1130	4	3,54
7	960	2	2,08
8	860	-2	-2,33
Gmina	18408	4	0,22

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Grodkowie

Grafika 11 Poziom przedsiębiorczości w gminie

Źródło:

opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Grodkowie

3.6 Wskaźniki środowiskowe

W ramach badań diagnostycznych w sferze środowiskowej skupiono się na kwestiach związanych ze stanem i jakością środowiska naturalnego wpływających na jakość życia w gminie. W tym celu analizie poddane zostały dane dotyczące niebezpiecznych dla zdrowia wyrobów azbestowych, terenów zamieszkałych znajdujących się w strefie zagrożenia hałasem drogowym i kolejowym oraz jakości powietrza i źródeł jego zanieczyszczeń.

Azbest w drugiej połowie XX w. był jednym z najpopularniejszych i najtańszych surowców używanych do wyrobu materiałów budowlanych, po rozpoznaniu jego szkodliwości dla zdrowia ogłoszona została ustawa o zakazie stosowania wyrobów zawierających ten surowiec (z 19 czerwca 1997 r.), a także rozporządzenie w sprawie sposobów bezpiecznego użytkowania oraz warunków usuwania wyrobów azbestowych (z 14 sierpnia 1998 r.). Pomimo obligatoryjnych zakazów stosowania azbestu w wielu

obiektach wybudowanych przed wejściem w życie ustawy wciąż znajdują się materiały zawierające szkodliwy surowiec.

W gminie obowiązuje od 2014 roku *Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Grodków na lata 2014-2032*. Gmina korzysta z dotacji oraz przeznaczają środki własne na usuwanie i unieszkodliwienie odpadów azbestowych, w tym z prywatnych posesji.

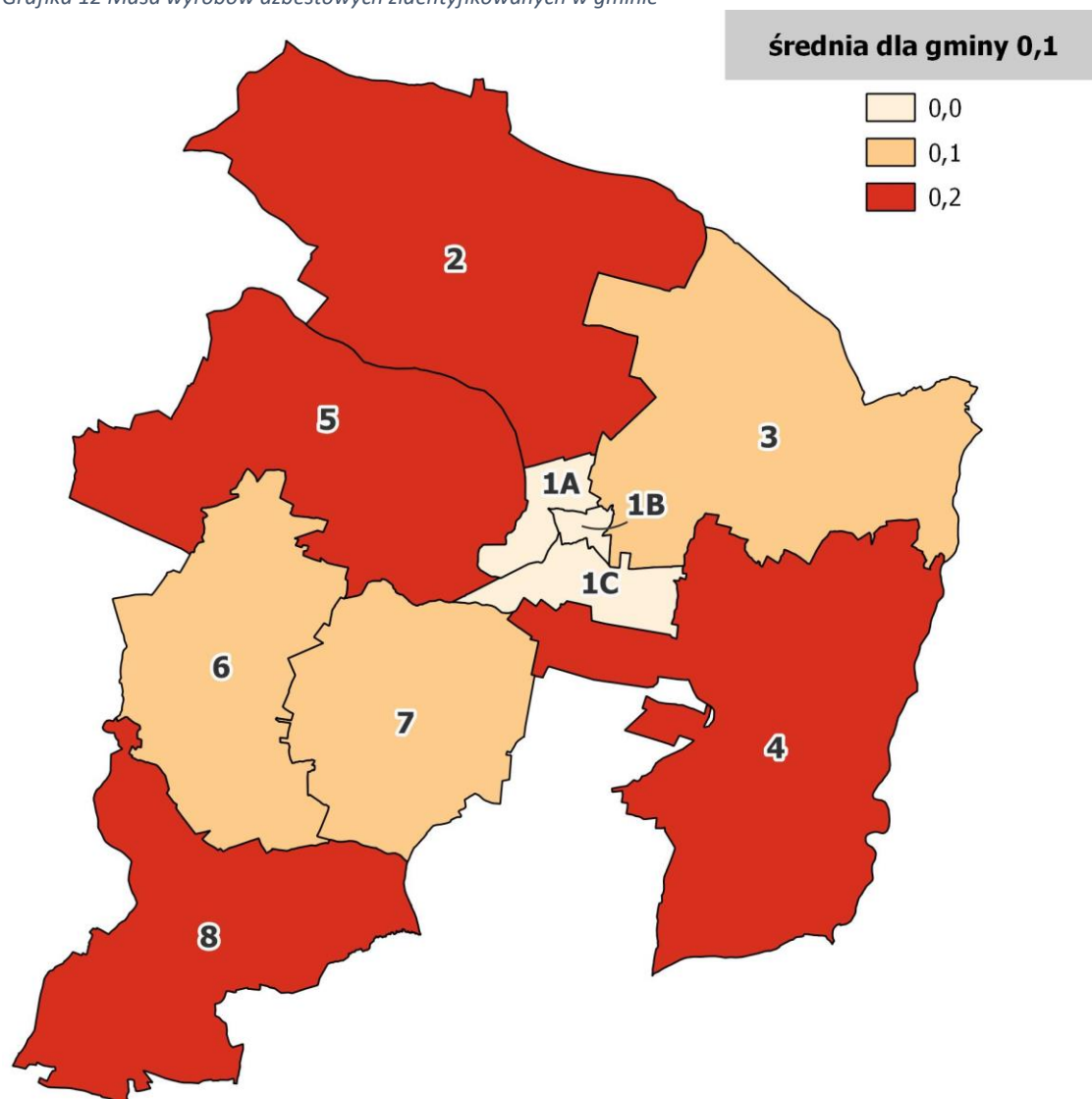
Masa wyrobów azbestowych na nieruchomościach, na których zidentyfikowane zostały wyroby azbestowe wynosi 1 621 kg. Na potrzeby delimitacji oraz w celu zobrazowania występowania problemu na poszczególnych obszarach wykorzystano wskaźnik masy wyrobów azbestowych w przeliczeniu na mieszkańca. Wartość wskaźnika dla całej gminy wynosi 0,09 kg/mieszkańca. Analizując dane, można zauważyć, że problem w znacznym stopniu dotyczy obszarów wiejskich gminy – w obszarach od 2 do 8 wskaźnik przyjmuje wartość wyższą niż średnia dla gminy.

Tabela 14 Wyroby azbestowe zidentyfikowane na terenie gminy

Obszar porównawczy	Masa azbestu na nieruchomościach, na których zidentyfikowano wyroby azbestowe [kg]	Liczba mieszkańców	Ilość wyrobów/mieszkańca [kg/mieszkańca]
1A	21	1 137	0,02
1B	19	2 620	0,01
1C	61	4 306	0,01
2	347	2 186	0,16
3	237	2 006	0,12
4	329	2 092	0,16
5	200	1 111	0,18
6	127	1 130	0,11
7	140	960	0,15
8	141	860	0,16
Gmina	1 621	18 408	0,09

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Grodkowie

Grafika 12 Masa wyrobów azbestowych zidentyfikowanych w gminie

Źródło:

opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Grodkowie

Hałas spowodowany ruchem komunikacyjnym wpływa na komfort życia oraz bezpośrednio przyczynia się do degradacji jakości środowiska naturalnego w gminie. W ramach sfery środowiskowej analizie poddano jego wpływ na jakość życia mieszkańców gminy i wyróżnionych obszarów. W tym celu wzięto pod uwagę udział budynków mieszkalnych znajdujących się w strefie zagrożenia hałasem drogowym i kolejowym w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych.

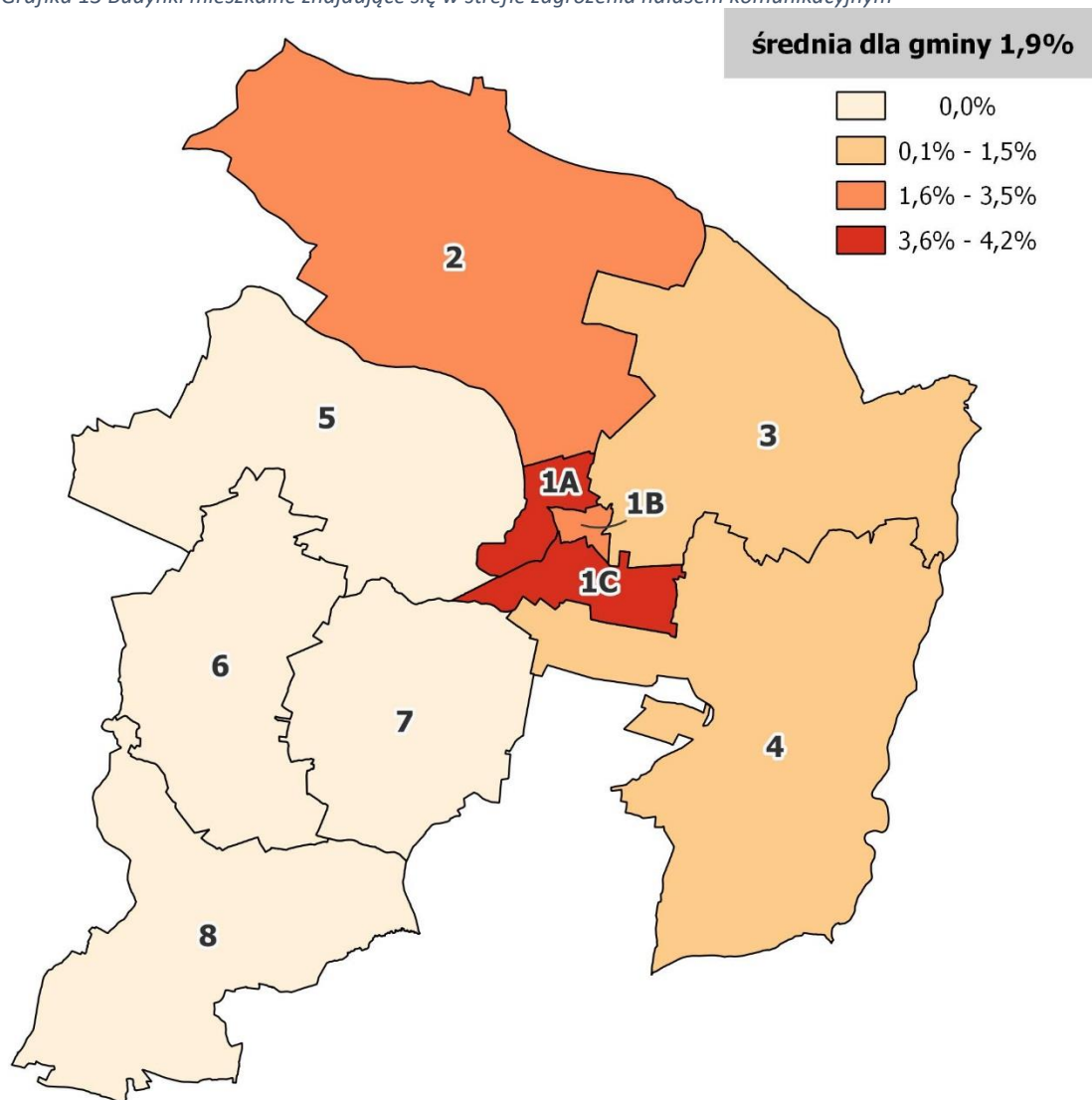
Według danych pozyskanych z Bazy Danych Obiektów Topograficznych w gminie Grodków 69 budynków mieszkalnych znajduje się w strefie zagrożonej, co stanowi 1,9% ogółu tych budynków. Biorąc pod uwagę liczby bezwzględne, najwięcej z nich znajduje się na obszarze 1C – 26 budynków, a ich udział w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych wynosi 4,2%. Największy udział budynków zagrożonych hałasem komunikacyjnym odnotowano na obszarach 1A i 1C – 4,2% oraz obszarze 2 – 3,5% ogółu budynków mieszkalnych.

Tabela 15 Budynki mieszkalne w strefie zagrożenia hałasem drogowym i kolejowym

Obszar porównawczy	Budynki mieszkalne w strefie zagrożenia hałasem drogowym i kolejowym	Liczba budynków mieszkalnych	Udział budynków mieszkalnych znajdujących się w strefie zagrożenia hałasem drogowym i kolejowym
1A	9	216	4,2%
1B	5	240	2,1%
1C	26	625	4,2%
2	18	519	3,5%
3	4	561	0,7%
4	7	526	1,3%
5	0	310	0,0%
6	0	248	0,0%
7	0	204	0,0%
8	0	254	0,0%
Gmina	69	3 703	1,9%

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bazy Danych Obiektów Topograficznych (BDOT)

Grafika 13 Budynki mieszkalne znajdujące się w strefie zagrożenia hałasem komunikacyjnym

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bazy Danych Obiektów Topograficznych (BDOT)

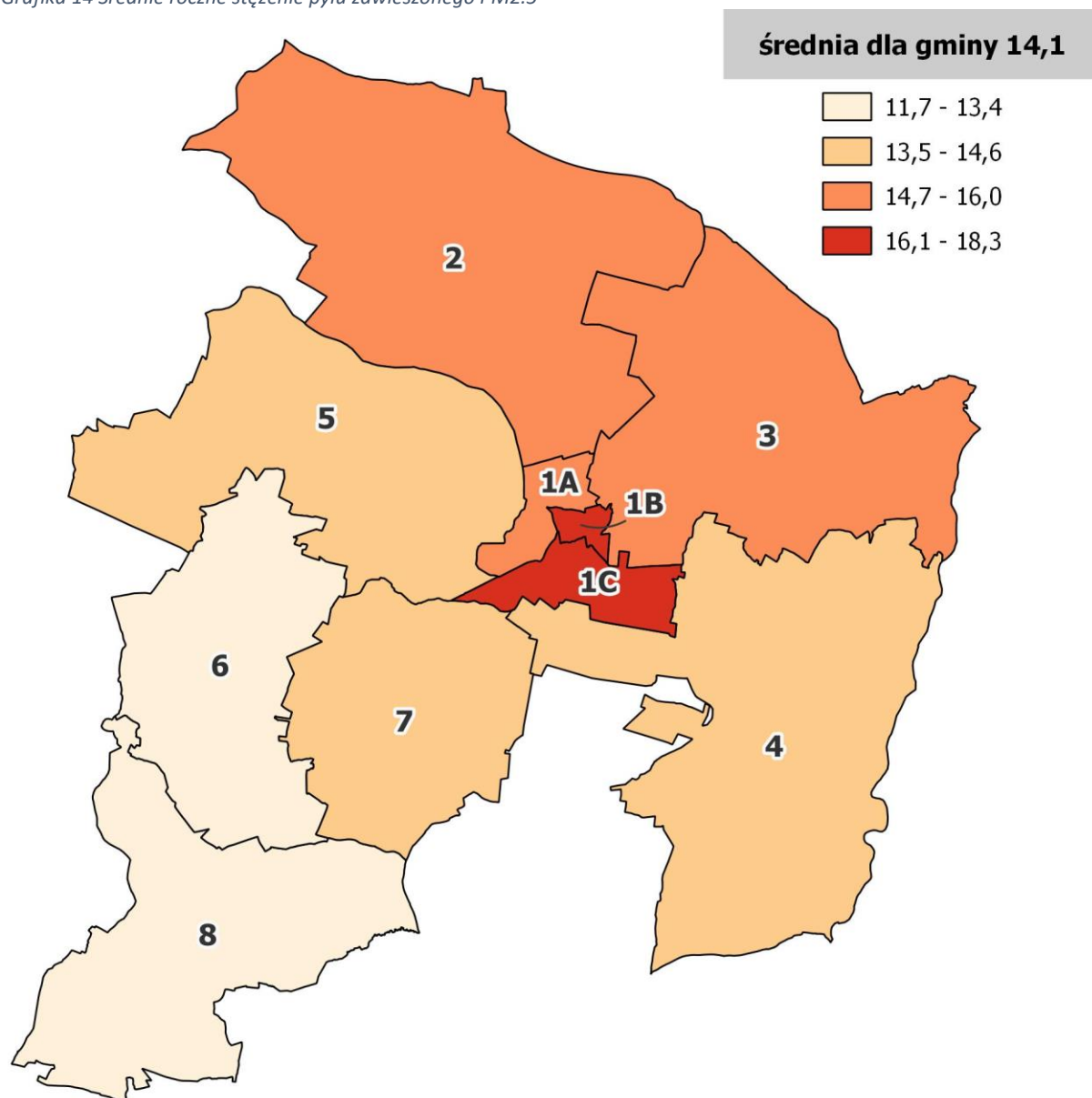
Wysokie natężenie ruchu komunikacyjnego oprócz akustycznego, negatywnego wpływu na komfort życia mieszkańców niekorzystnie wpływa na jakość powietrza w gminie. Na jego zanieczyszczenie ogromny wpływ ma także emisja szkodliwych substancji pochodzących głównie z lokalnych kotłowni i źródeł ogrzewania indywidualnych gospodarstw domowych. Wyzwaniem dla władz gminy w tym aspekcie jest podjęcie działań mających na celu rozwój sieci ciepłowniczych oraz wdrażanie innowacyjnych rozwiązań ograniczających negatywny wpływ na środowisko oraz komfort życia i stan zdrowia mieszkańców. W poniższej tabeli zaprezentowano średnie roczne stężenie PM2.5 (pył zawieszony) na terenie każdego z porównywanych obszarów. Średnie stężenie dla gminy wynosi 14,1, a w przypadku pięciu z wyróżnionych obszarów średnia jest wyższa od gminnej (1A, 1B, 1C, 2, 3).

Tabela 16 Średnie roczne stężenie PM2.5

Obszar porównawczy	Średnie roczne stężenie PM2.5
1A	16,0
1B	18,3
1C	17,0
2	15,3
3	15,4
4	14,0
5	13,6
6	12,8
7	13,5
8	11,7
Gmina	14,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych: <https://powietrze.gios.gov.pl/>

Grafika 14 Średnie roczne stężenie pyłu zawieszonego PM2.5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych: <https://powietrze.gios.gov.pl/>

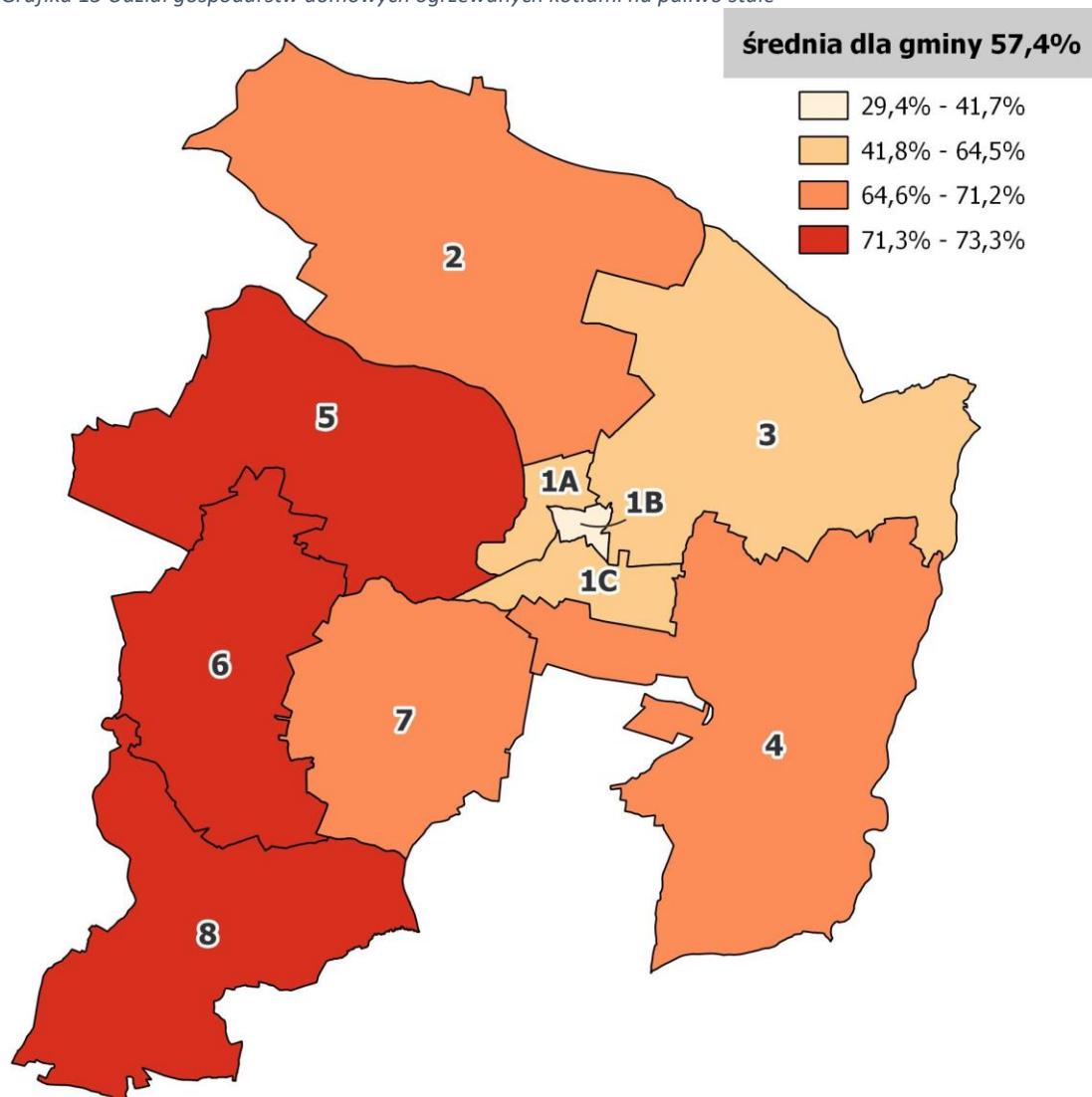
W ramach analizy sfery środowiskowej pod kątem zanieczyszczeń powietrza pod uwagę wzięto źródło tych zanieczyszczeń, jakim są wykorzystywane w indywidualnych gospodarstwach domowych kotły na paliwa stałe. W tym celu zbadano udział gospodarstw domowych, których źródło ogrzewania jest szkodliwe dla środowiska. Na potrzeby analizy wykorzystane zostały dane pochodzące z deklaracji złożonych przez mieszkańców gminy do Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków. Na 7405 deklaracji złożonych w gminie w 4248 wskazano paliwo stałe jako źródło ogrzewania gospodarstwa domowego – 57,4%. Najmniej korzystną sytuację odnotowano na obszarach 5, 6 i 7, gdzie ponad 70% domostw wciąż korzysta ze szkodliwych dla zdrowia i środowiska źródeł ciepła. Wyróżnić należy obszar 1B, gdzie odsetek domostw ogrzewanych kotłami na paliwo stałe jest znacznie niższy i wynosi nieco ponad 29%.

Tabela 17 Udział gospodarstw domowych ogrzewanych kotłami na paliwo stałe

Obszar porównawczy	Ilość punktów w ewidencji źródeł ciepła (suma) podział wg rodzaju:	Ilość punktów w ewidencji źródeł ciepła ogrzewanych kotłami na paliwo stałe	Udział gospodarstw domowych ogrzewanych kotłami na paliwo stałe
1A	396	189	47,7%
1B	874	257	29,4%
1C	1 399	585	41,8%
2	960	655	68,2%
3	930	600	64,5%
4	1 048	682	65,1%
5	484	355	73,3%
6	471	342	72,6%
7	451	300	66,5%
8	392	283	72,2%
Gmina	7 405	4 248	57,4%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Grodkowie

Grafika 15 Udział gospodarstw domowych ogrzewanych kotłami na paliwo stałe

Źródło:

opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Grodkowie

3.7 Wskaźniki przestrzenno-funkcjonalne

W sferze przestrzenno-funkcjonalnej skupiono się na zidentyfikowaniu ograniczeń przestrzennych w poszczególnych obszarach oraz na analizie dostępności do usług społecznych, przestrzeni publicznych i terenów rekreacyjnych.

Dostępność do usług i ich dywersyfikacja mają istotny wpływ na jakość życia na obszarze gminy. Miasto Grodków jest administracyjnym centrum gminy, tutaj skupiają się najważniejsze urzędy i instytucje m.in. Urząd Miejski w Grodkowie, Ośrodek Kultury i Rekreacji w Grodkowie, Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna im. Józefa Elsnera w Grodkowie (z filiami w Kopicach, Gnojnej, Jędrzejowie i Kolnicy), Ośrodek Pomocy Społecznej w Grodkowie, Środowiskowy Dom Samopomocy w Grodkowie czy Gminny Zarząd Szkół i Przedszkoli w Grodkowie.

W ramach delimitacji wzięto pod uwagę dostępność do usług publicznych (instytucje kultury, biblioteki, świetlice) oraz usług administracyjnych i zdrowotnych na terenie gminy i wyróżnionych obszarów.

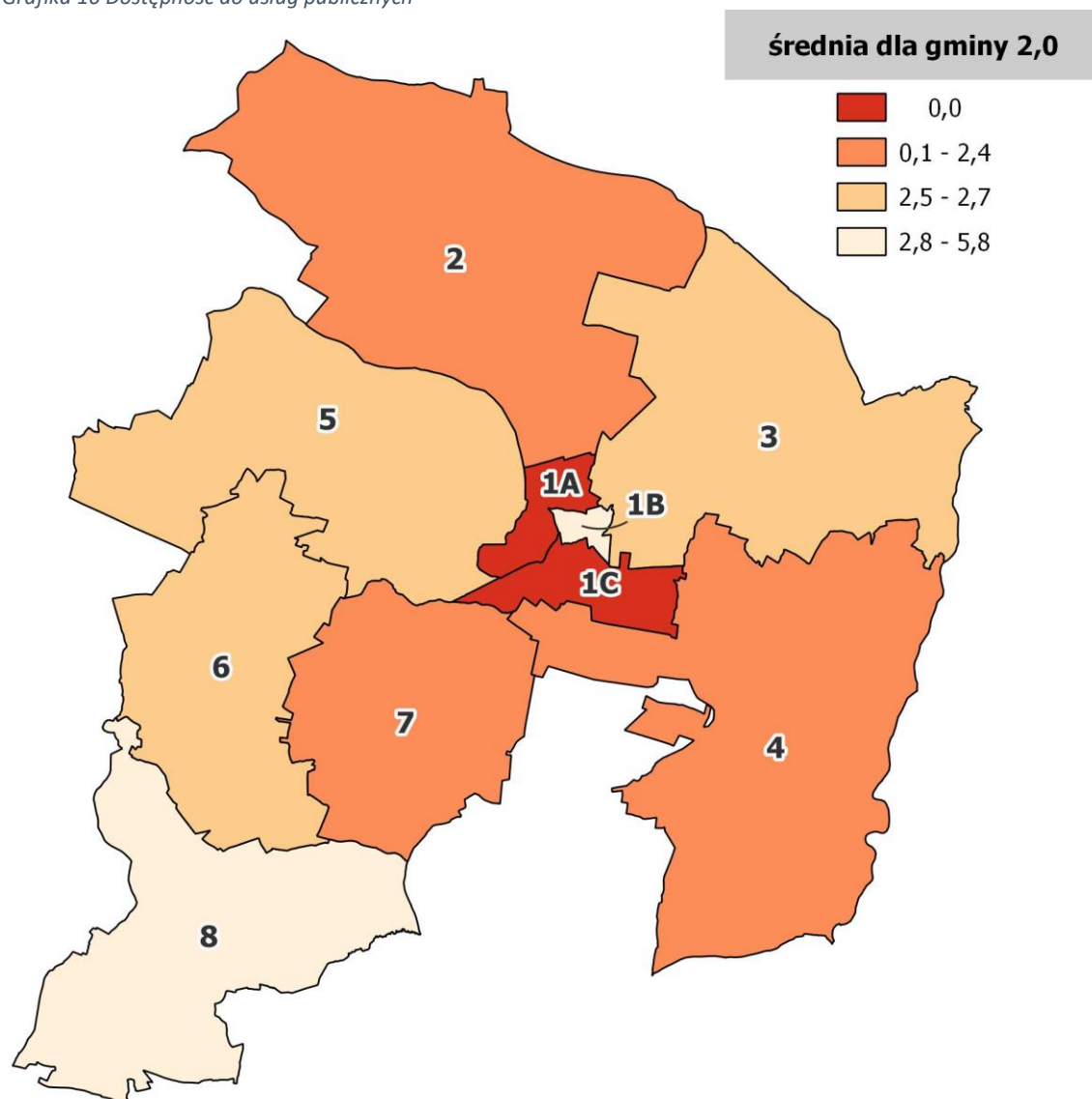
Na terenie gminy funkcjonuje 36 punktów usług publicznych, a największa ich liczba skupia się na obszarze 1B (9), czyli ścisłego centrum miasta. Analizowana zmienna przedstawia stosunek liczby instytucji pełniących usługi publiczne do liczby mieszkańców. Wskaźnik dostępność dla gminy Grodków przyjmuje wartość równą 2, a wartości najwyższe dla obszarów: 8 – 5,8, 1B – 3,4 oraz 5 i 6 – 2,7. Na terenie dwóch z obszarów - 1A i 1C nie działa żadna z instytucji oferujących wskazane usługi.

Tabela 18 Dostępność do punktów usług publicznych

Obszar porównawczy	Punkty usług publicznych	Liczba mieszkańców	Dostępność do punktów usług publicznych
1A	0	1137	0,0
1B	9	2620	3,4
1C	0	4306	0,0
2	4	2186	1,8
3	5	2006	2,5
4	5	2092	2,4
5	3	1111	2,7
6	3	1130	2,7
7	2	960	2,1
8	5	860	5,8
Gmina	36	18408	2,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Grodkowie

Grafika 16 Dostępność do usług publicznych

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Grodkowie

Występowanie terenów rekreacyjnych w bliskiej okolicy miejsca zamieszkania istotnie wpływa na komfort życia mieszkańców gminy, a także podnosi atrakcyjność osiedleńczą danego obszaru.

W ramach sfery przestrzenno-funkcjonalnej ocenie poddano dostępność terenów rekreacyjnych w gminie i wyróżnionych obszarach porównawczych. Badana zmienna wyraża stosunek liczby terenów rekreacyjnych do ogólnej powierzchni obszaru, obrazuje zatem gęstość występowania terenów o tym charakterze. W gminie Grodków łączna liczba terenów rekreacyjnych (plac zabaw, siłownia terenowa, obszary z obiektami małej architektury, miejsca rekreacyjno-wypoczynkowe) wynosi 94, a w stosunku do całej jej powierzchni wskaźnik przyjmuje wartość równą 0,33. Najwięcej terenów pełniących tę funkcję znajduje się na obszarze 2 - 14, lecz z uwagi na największą powierzchnię w porównaniu do pozostałych terenów wskaźnik przyjmują tam wartość najniższą – 0,25. Wartość ta dotyczy jeszcze

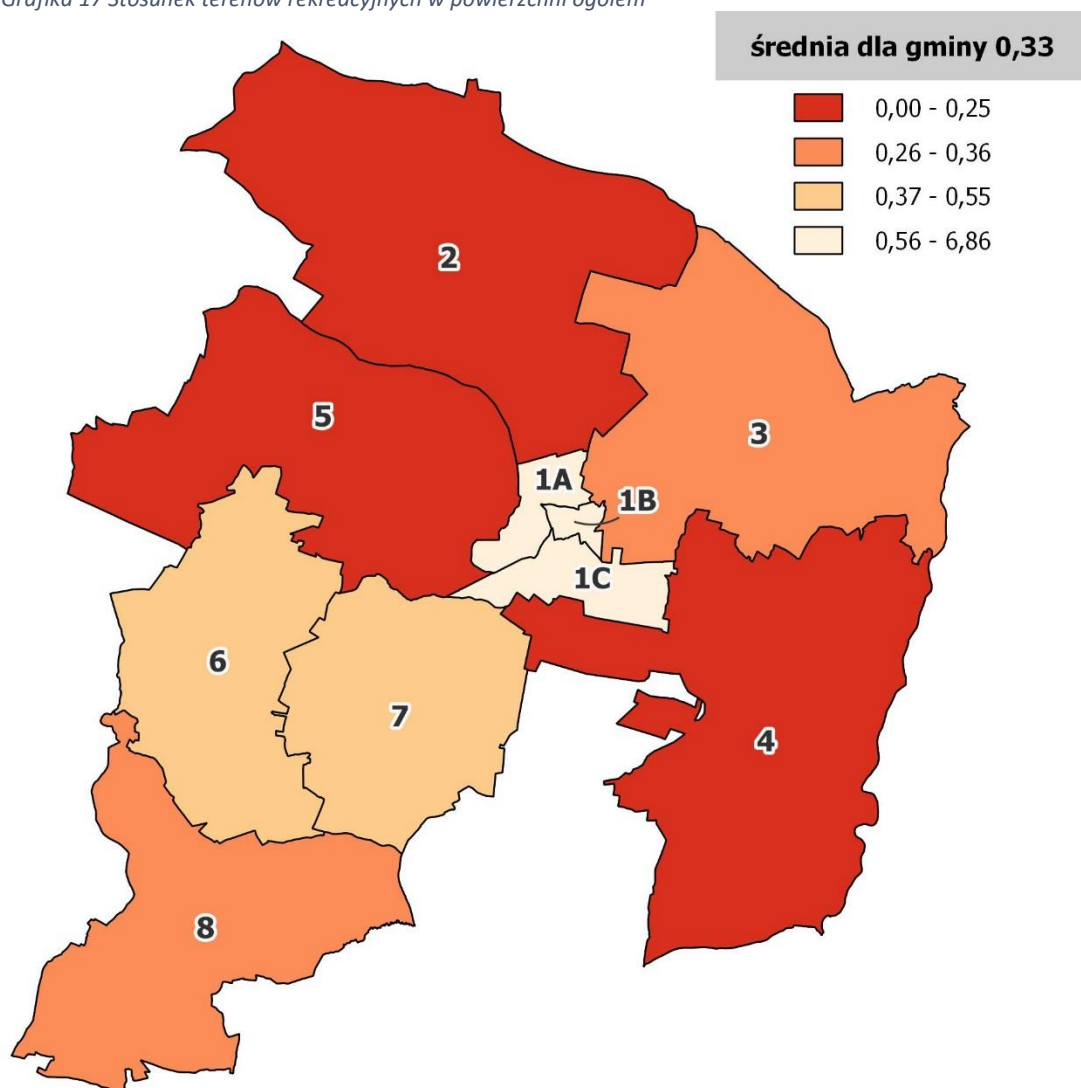
dwóch obszarów (4 i 5). Najwyższy stosunek terenów rekreacyjnych do powierzchni odnotowano w obszarze 1B – 6,86.

Tabela 19 Stosunek terenów rekreacyjnych w powierzchni ogółem

Obszar porównawczy	Liczba terenów rekreacyjnych	powierzchnia [km ²]	Stosunek terenów rekreacyjnych w powierzchni ogółem
1A	2	3	0,60
1B	7	1	6,86
1C	5	6	0,91
2	14	56	0,25
3	11	41	0,27
4	13	53	0,25
5	10	40	0,25
6	11	28	0,40
7	10	25	0,40
8	11	34	0,33
Gmina	94	286	0,33

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Grodkowie

Grafika 17 Stosunek terenów rekreacyjnych w powierzchni ogółem

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Grodkowie

W ramach sfery przestrzenno-funkcjonalnej zbadano poziom dostępności komunikacyjnej. W tym celu posłużono się wskaźnikiem przedstawiającym rozmieszczenie przystanków komunikacji zbiorowej na terenie wyróżnionych obszarów. Analizowana zmienna wyraża stosunek liczby przystanków komunikacji zbiorowej do powierzchni porównywanych obszarów. Na terenie gminy łącznie rozlokowanych jest 80 przystanków, a wartość wskaźnika dla gminy wynosi 0,28. Najwyższym poziomem dostępności komunikacyjnej charakteryzuje się obszar 1B, gdzie znajduje się 7 przystanków, a w przeliczeniu na 1 km² powierzchni wskaźnik przyjmuje wartość 6,86. Sytuacja jest niekorzystna w przypadku obszarów 2, 3, 4, 5 oraz 8, gdzie dostępność ta jest niższa niż średni jej poziom w gminie.

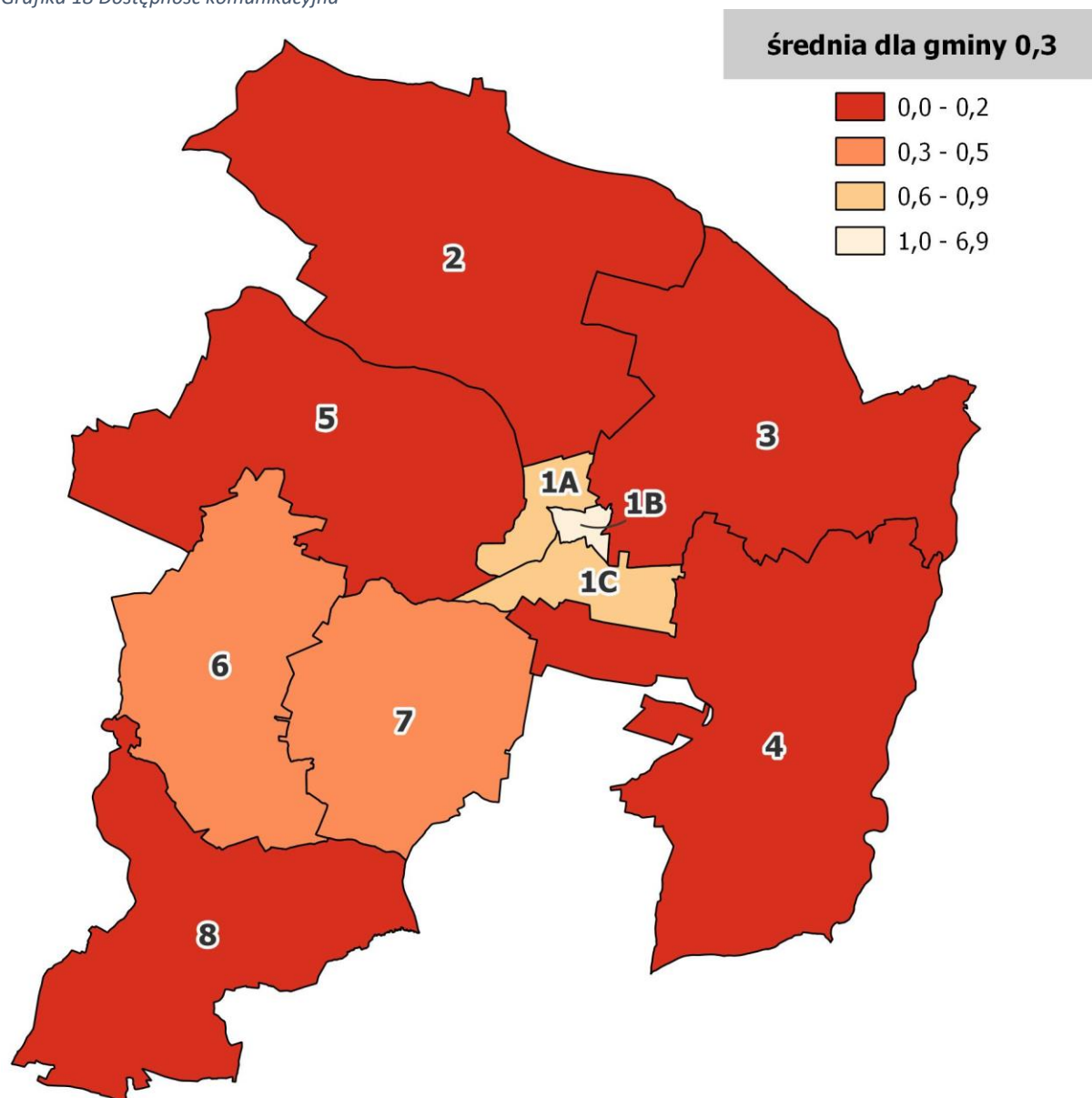
Dostęp do transportu zbiorowego ma szczególne znaczenia dla dzieci i młodzieży dojeżdżających do szkół, osób nieposiadających własnych samochodów oraz osób starszych. Niska dostępność do infrastruktury oraz słabe skomunikowanie może wpływać na wykluczenie transportowe mieszkańców.

Tabela 20 Dostępność komunikacyjna

Obszar porównawczy	Liczba przystanków	powierzchnia [km2]	Dostępność komunikacyjna (l.przystankow/powierzchnia)
1A	2	3	0,60
1B	7	1	6,86
1C	4	6	0,72
2	10	56	0,18
3	7	41	0,17
4	12	53	0,23
5	9	40	0,23
6	13	28	0,47
7	9	25	0,36
8	7	34	0,21
Gmina	80	286	0,28

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Grodkowie

Grafika 18 Dostępność komunikacyjna

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Grodkowie

Codzienny ruch rowerowy jest coraz bardziej popularny w Polsce, jest także elementem sprzyjającym zrównoważonemu rozwojowi. Zmiana codziennych środków transportu (samochód prywatny, komunikacja zbiorowa) na transport rowerowy pozytywnie wpływa m.in. na zdrowie mieszkańców uprawiających kolarstwo, a także na ograniczenie emisji zanieczyszczeń spalinowych. Ponadto rower jest także często wybierany jako rodzaj rekreacji i wypoczynku, czy do uprawiania turystyki rowerowej. Dla użytkowników jednośladów istotne jest, aby bez względu na cel ich podróż przebiegała ona bezpiecznie i komfortowo, na co wpływ ma jakość infrastruktury rowerowej – ciągów i ścieżek rowerowych, ale także infrastruktury dodatkowej (miejsca odpoczynku, parkingi dla rowerów itp.). W ramach sfery przestrzenno-funkcjonalnej przeanalizowano wskaźnik dostępności infrastruktury rowerowej, w którym długość ciągów i dróg rowerowych odniesiono do powierzchni wyróżnionych

obszarów. W gminie Grodków długość ścieżek wynosi 2,9 km, a wartość wskaźnika jest równa 0,11. Przez większość (7 z 10) obszarów nie przebiega żadna ścieżka czy droga przeznaczona do ruchu rowerowego. Na terenie obszaru 4 długość tych dróg jest największa i wynosi 1,7 km, a dostępność jest na poziomie 0,03. Wskaźnik dostępności infrastruktury rowerowej przyjmuje wartość najwyższą na obszarze miejskim 1B - 0,36.

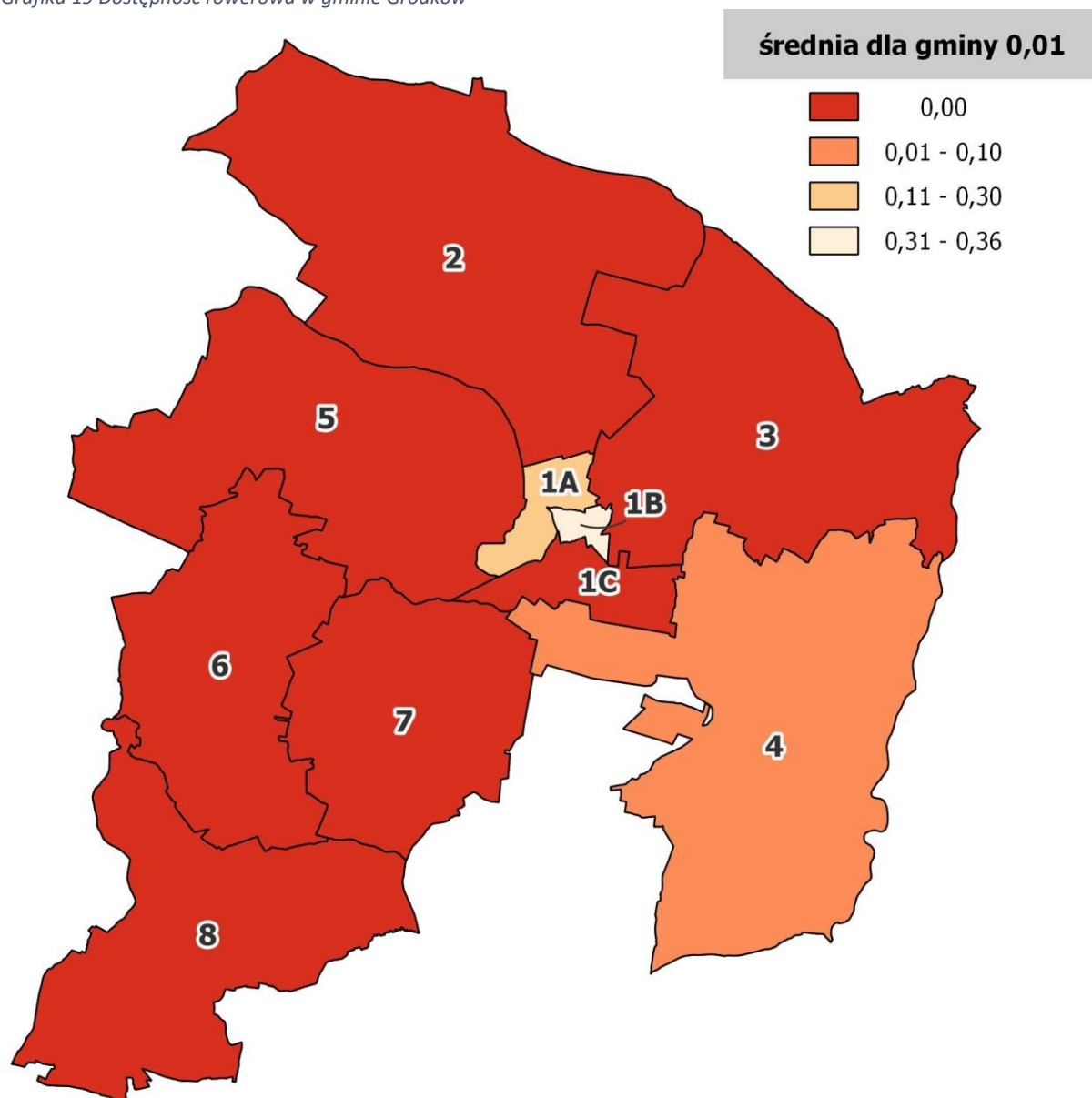
Rozwój infrastruktury rowerowej, dostosowanie istniejących ciągów i budowa nowych, jak i wyposażenie w infrastrukturę około rowerową stanowi potencjał rozwoju gminy pod względem osiedleńczym i turystycznym. Dostępność rowerowa wpływa pozytywnie zarówno na jakość życia mieszkańców, a także przyczynia się do rozwoju turystyki w gminie.

Tabela 21 Dostępność infrastruktury rowerowej

Obszar porównawczy	Długość ciągów pieszorowerowych oraz dróg rowerowych	powierzchnia [km ²]	Dostępność infrastruktury rowerowej na km ²
1A	0,9	3	0,27
1B	0,4	1	0,36
1C	0,0	6	0,00
2	0,0	56	0,00
3	0,0	41	0,00
4	1,7	53	0,03
5	0,0	40	0,00
6	0,0	28	0,00
7	0,0	25	0,00
8	0,0	34	0,00
Gmina	2,9	286	0,01

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Grodkowie

Grafika 19 Dostępność rowerowa w gminie Grodków

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Grodkowie

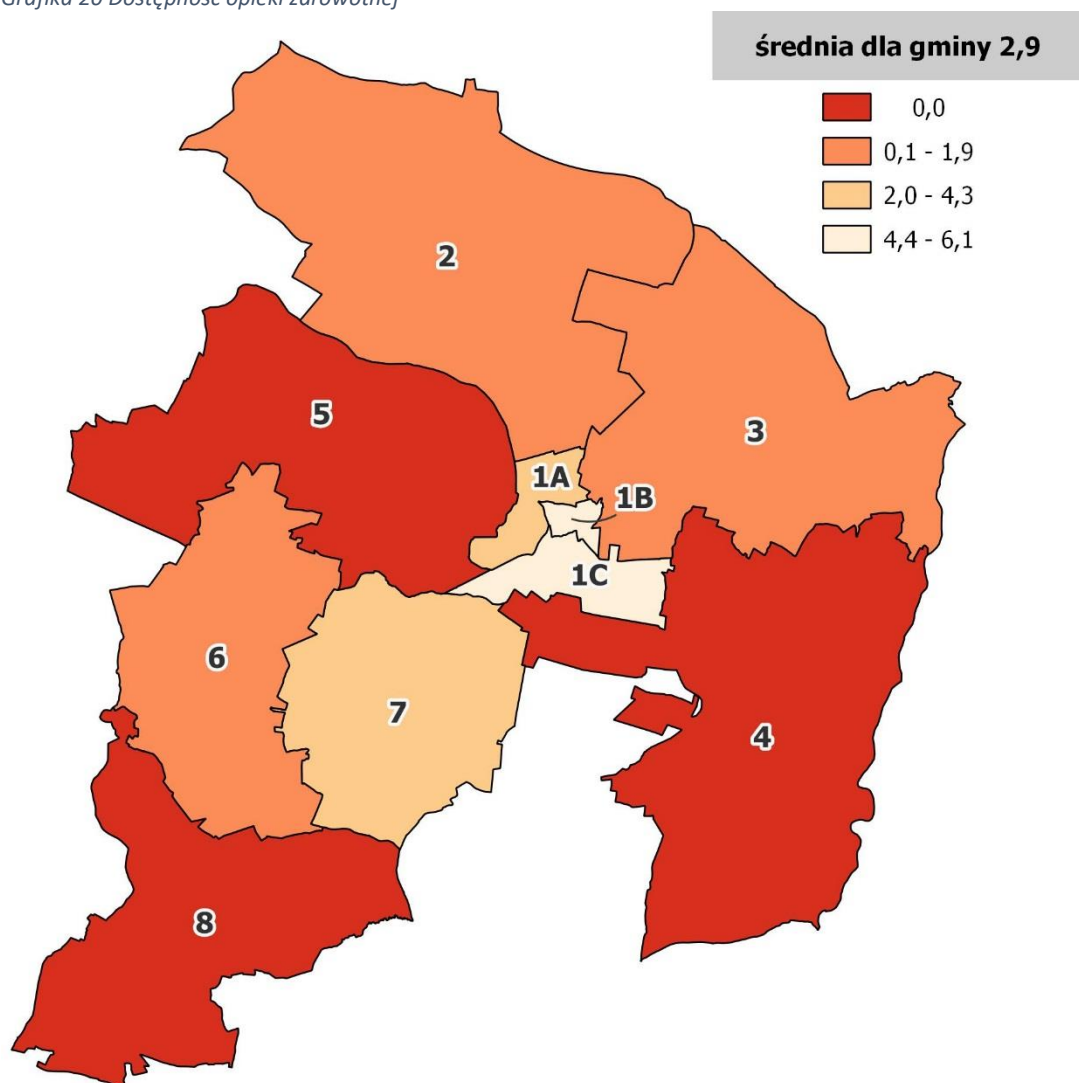
W analizie delimitacyjnej wzięto pod uwagę dostępność do opieki zdrowotnej na terenie gminy i w poszczególnych jej obszarach. W tym celu posłużono się zmienną wyrażoną liczbą podmiotów opieki zdrowotnej w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Na terenie gminy łącznie funkcjonują 54 podmioty świadczące usługi zdrowotne według sekcji PKD nr 86, a wartość wskaźnika wynosi 2,9. Obszarami, na których odnotowano najwyższy poziom dostępności są obszar 1B (6,1) oraz obszar 1C (6,0). Na terenie trzech porównywanych obszarów nie funkcjonują podmioty o tym charakterze działalności. Jednostkami, w których dostępność ta jest ograniczona, a wartość wskaźnika jest niska są obszary 3 (1,0) oraz 6 (0,9).

Tabela 22 Dostępność opieki zdrowotnej

	Liczba podmiotów opieki zdrowotnej wg PKD (86)	Liczba mieszkańców	Dostępność opieki zdrowotnej na 1000 mieszkańców
1A	3	1137	2,6
1B	16	2620	6,1
1C	26	4306	6,0
2	4	2186	1,8
3	2	2006	1,0
4	0	2092	0,0
5	0	1111	0,0
6	1	1130	0,9
7	2	960	2,1
8	0	860	0,0
Gmina	54	18408	2,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Grodkowie

Grafika 20 Dostępność opieki zdrowotnej

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Grodkowie

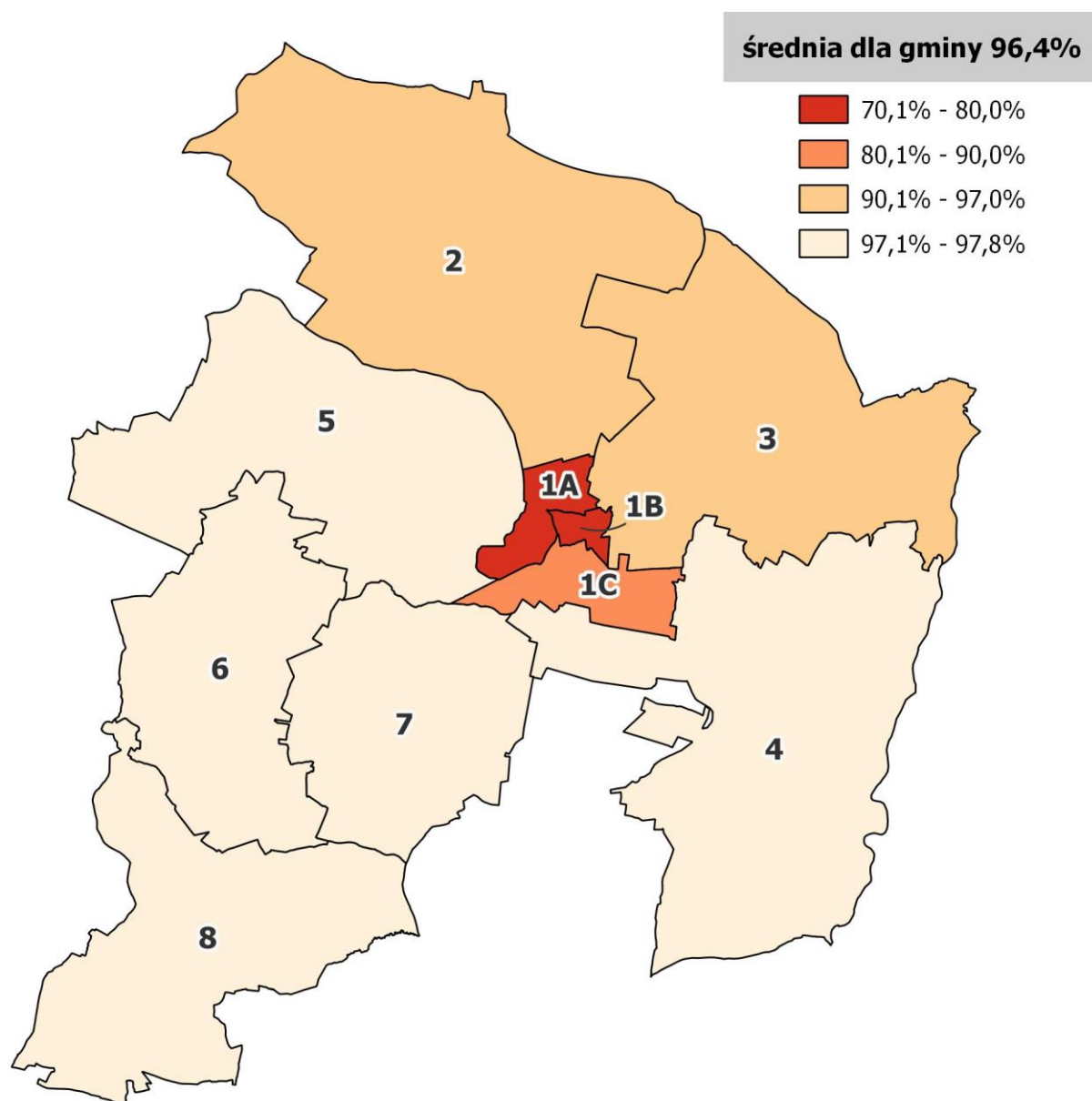
Ostatnią zmienną analizowaną w sferze przestrzenno-funkcjonalnej jest udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni ogólnej gminy i poszczególnych jej obszarów. Powierzchnia biologicznie czynna to innymi słowy tereny niezabudowane – łąki, pola orne, zakrzewienia itp. Wysoki udział powierzchni biologicznie czynnej, inaczej terenów niezabudowanych i nie zajętych innym sposobem użytkowania pełni ważną rolę zarówno w kwestii jakości życia mieszkańców, atrakcyjności gminy pod względem osiedleńczym i rekreacyjno-wypoczynkowym, ale również pozytywnie wpływa na stan środowiska naturalnego i jakość powietrza w gminie. Obszar gminy Grodków to w 96,4% powierzchnia biologicznie czynna. Najniższe wartości wskaźnika dotyczą wszystkich trzech obszarów miejskich z uwagi na znacznie większą gęstość zabudowy w mieście w porównaniu do wsi.

Tabela 23 Udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni ogółem

Obszar porównawczy	Tereny biologicznie czynna [m ²]	Powierzchnia [m ²]	Udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni ogółem
1A	2 489 169	3 553 264	70,1%
1B	565 587	795 321	71,1%
1C	4 451 357	5 533 747	80,4%
2	53 873 002	55 675 265	96,8%
3	39 720 626	41 151 797	96,5%
4	51 348 151	52 870 223	97,1%
5	38 792 522	39 684 991	97,8%
6	27 001 695	27 805 202	97,1%
7	24 546 552	25 178 014	97,5%
8	32 949 456	33 704 983	97,8%
Gmina	275 738 117	285 952 807	96,4%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Grodkowie

Grafika 21 Udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni ogółem

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Grodkowie

3.8 Wskaźniki techniczne

Sytuacja gminy w sferze technicznej oceniona została na podstawie zmiennych odnoszących się do obiektów zabytkowych i pomników przyrody występujących na jej terenie, obiektów użyteczności publicznej pod kątem ich energooszczędności i dostosowania do osób ze szczególnymi potrzebami oraz dostępnością do Internetu w gminie.

Na terenie gminy znajduje się 287 obiektów zabytkowych oraz 18 zarejestrowanych pomników przyrody, a wskaźnik ich liczby w przeliczeniu na 1 km² powierzchni wynosi 1,1. Największa liczba omawianych obiektów znajdują się na terenie obszaru 1B (łącznie 74) i obszaru 4 (łącznie 64),

a wskaźnik przyjmuję tam wartość kolejno 72,5 i 1,2 obiektów na kilometr kwadratowy. Obszar 1B jest najmniejszym powierzchniowo porównywanym obszarem, a jednocześnie jest tam największa liczba zabytków i pomników przyrody, wyróżnia go szczególne zagęszczenie obiektów o tym charakterze.

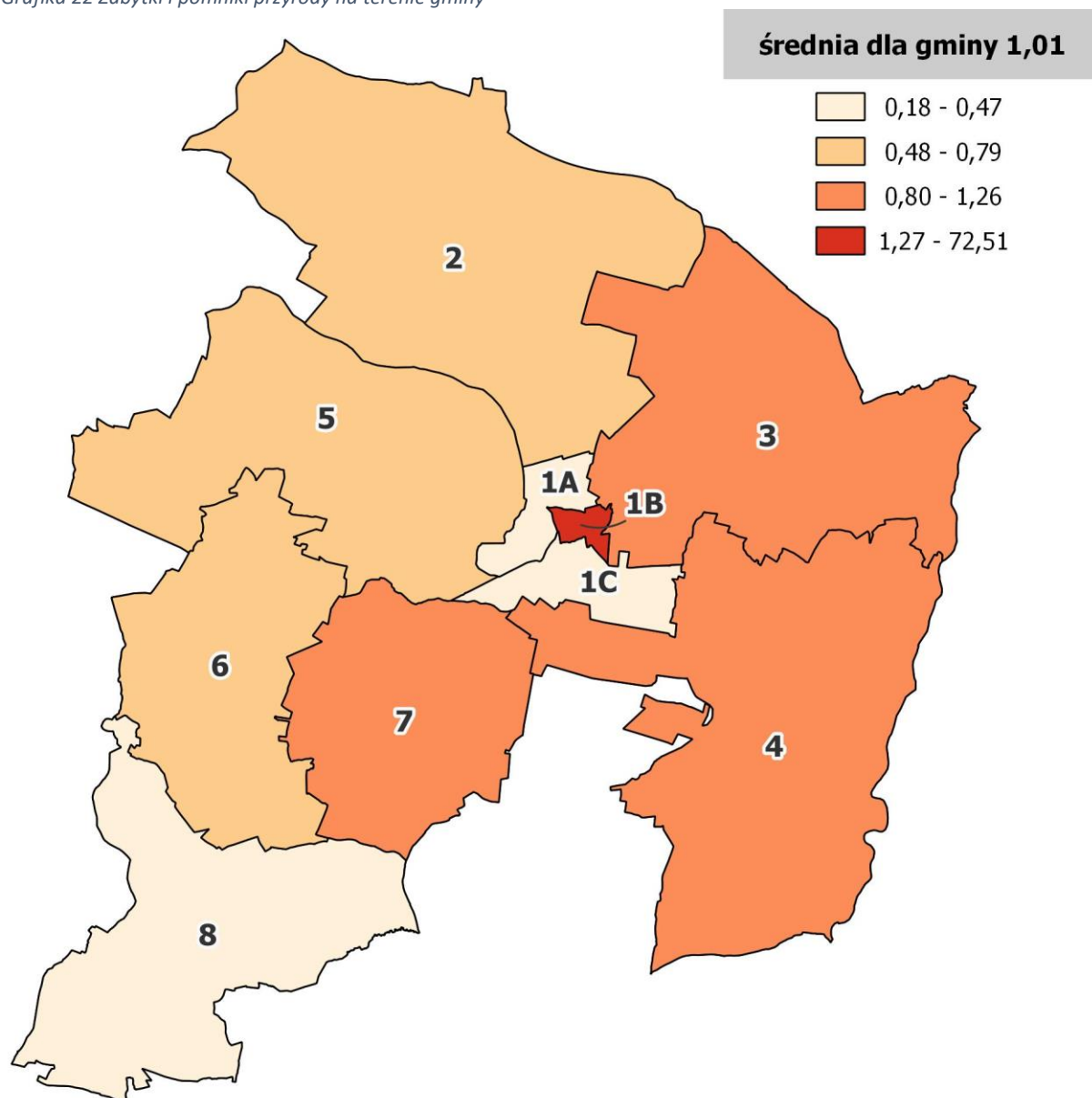
Występowanie obiektów o znaczeniu zabytkowym i przyrodniczym powoduje konieczność ich ochrony i konserwacji, a w związku z tym większe potrzeby i nakłady finansowe.

Tabela 24 Liczba zabytków i pomników przyrody na km²

Obszar porównawczy	Liczba zabytków	Liczba pomników przyrody	powierzchnia [km ²]	Liczba zabytków i pomników przyrody na km ²
1A	1	0	3,3	0,3
1B	73	1	1,0	72,5
1C	1	0	5,5	0,2
2	29	0	55,7	0,5
3	52	0	41,2	1,3
4	48	16	52,9	1,2
5	25	0	39,7	0,6
6	21	1	27,8	0,8
7	21	0	25,2	0,8
8	16	0	33,7	0,5
Gmina	287	18	286,0	1,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Grodkowie

Grafika 22 Zabytki i pomniki przyrody na terenie gminy

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Grodkowie

Kolejne badane zmienne pozwoliły na zbadanie funkcjonujących rozwiązań umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów użyteczności publicznej. W tym przypadku pod uwagę wzięto dane dotyczące termomodernizacji obiektów użyteczności publicznej oraz poziomu dostosowania tych obiektów do osób ze specjalnymi potrzebami.

Na terenie gminy znajduje się 8 obiektów o charakterze publicznym, wymagających przeprowadzenia termomodernizacji. W obszarze 1C sytuacja przedstawia się najgorzej, znajdują się tam cztery budynki użyteczności publicznej, a w przypadku trzech z nich istnieje potrzeba poprawy i zwiększenia efektywności energetycznej. Pięć pozostałych obiektów wymagających prac termomodernizacyjnych ulokowanych jest w obszarach 1B, 2, 3, 4, 5, po jednym budynku na terenie każdego z nich.

Mając na uwadze ustawowe⁸ zapisy mówiące o dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami przeanalizowano wskaźnik dotyczący obiektów użyteczności publicznej wymagających dostosowania do grupy tych osób.

Na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Grodkowie oszacowano, iż 13 obiektów świadczących usługi publiczne wymaga przekształceń pod kątem usunięcia barier architektonicznych i funkcjonalnego przystosowania do osób z niepełnosprawnościami oraz osób starszych. Średnia wartość wskaźnika dla miasta wyniosła 14,3%. Największe potrzeby związane z dostosowaniem budynków do osób ze specjalnymi potrzebami zdiagnozowano na obszarze 1C, gdzie wszystkie z czterech funkcjonujących punktów usług publicznych wymaga interwencji w tym zakresie.

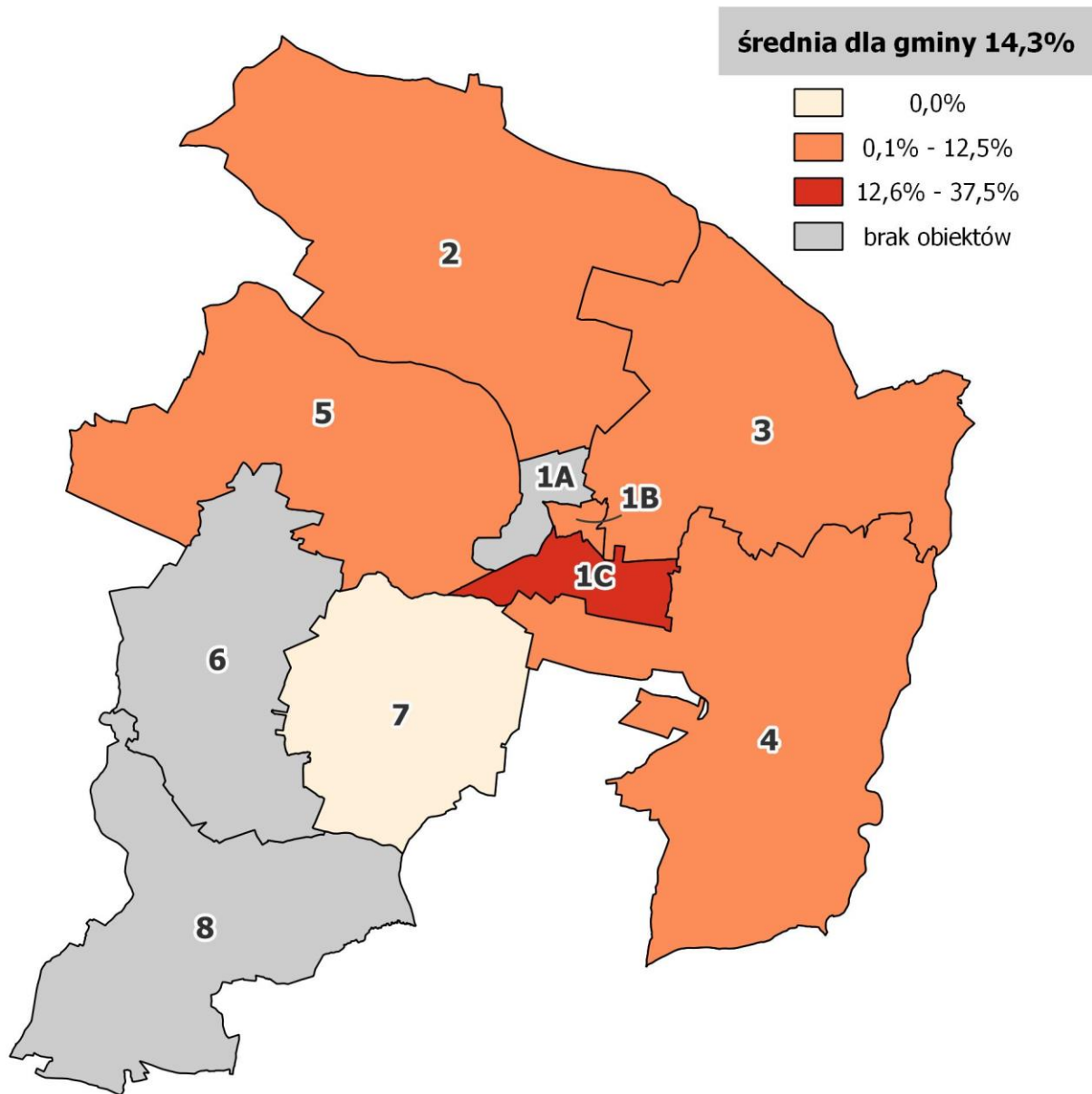
Tabela 25 Obiekty użyteczności publicznej wymagające modernizacji

Obszar porównawczy	Liczba obiektów użyteczności publicznej wymagających termomodernizacji	Udział obiektów użyteczności publicznej wymagających termomodernizacji	liczba obiektów wymagających dostosowania do osób ze szczególnymi potrzebami	Udział obiektów wymagających dostosowania do osób ze szczególnymi potrzebami
1A	0	-	0	-
1B	1	12,5%	1	7,7%
1C	3	37,5%	4	30,8%
2	1	12,5%	2	15,4%
3	1	12,5%	2	15,4%
4	1	12,5%	2	15,4%
5	1	12,5%	1	7,7%
6	0	-	0	-
7	0	0,0%	1	7,7%
8	0	-	0	-
Gmina	8	14,3%	13	14,3%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Grodkowie

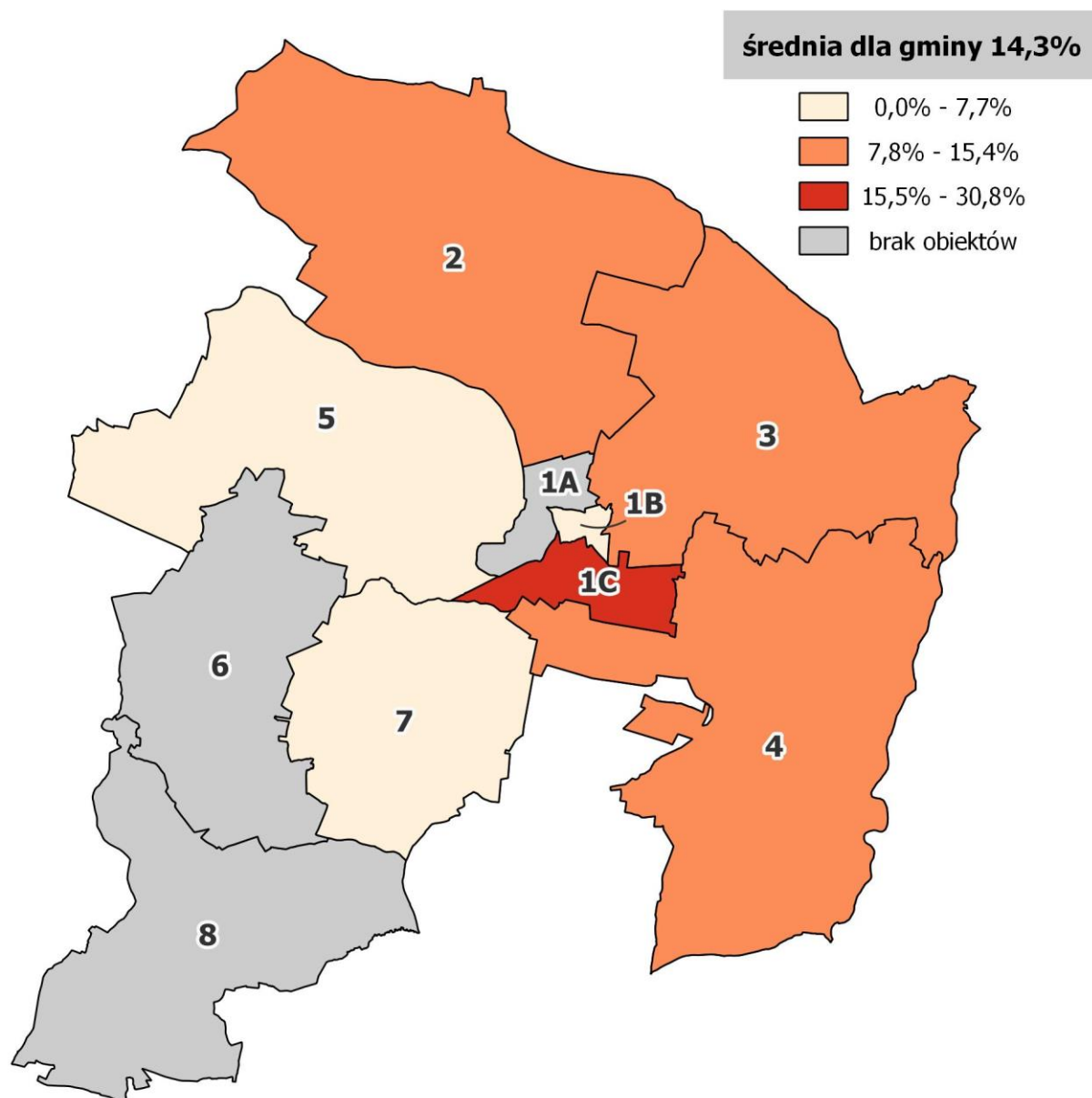
⁸ Ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz. U. z 2020 r. poz. 1062 z późn. zm.).

Grafika 23 Udział obiektów użyteczności publicznej wymagających termomodernizacji

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Grodkowie

Grafika 24 Udział obiektów wymagających dostosowania do osób ze szczególnymi potrzebami

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Grodkowie

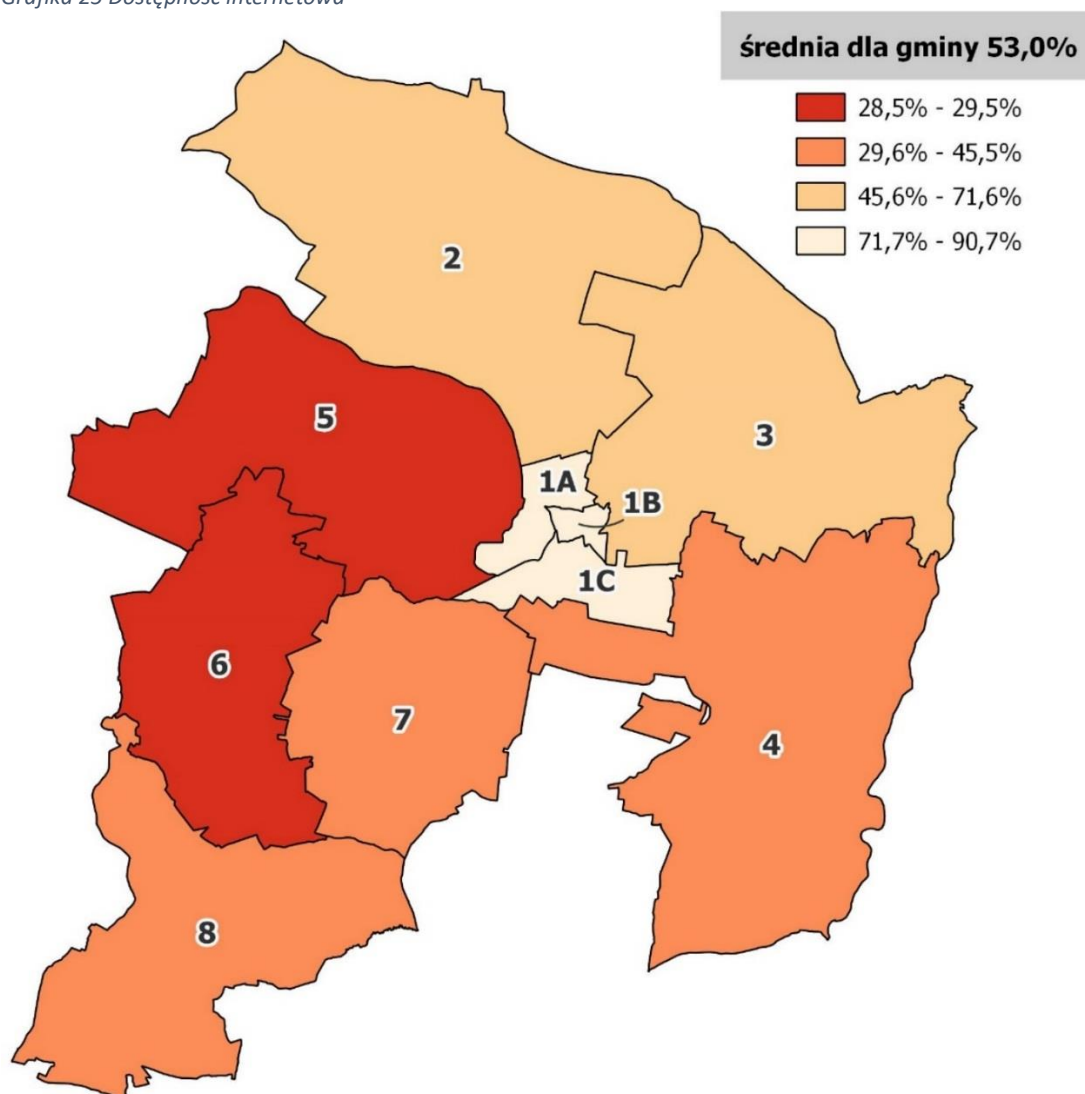
Ostatni wskaźnik analizowany w ramach sfery technicznej dotyczy poziomu dostępności Internetu stacjonarnego. Wysoki poziom dostępności do tego powszechnego medium może mieć wpływ na poprawę jakości życia mieszkańców dzięki możliwości korzystania z usług teleopieki, nauczania zdalnego czy wprowadzenia inteligentnych rozwiązań automatyki domowej. Średni w gminie poziom dostępności Internetu stacjonarnego wynosi 53%. Niższą dostępność niż średnia gminna odnotowano na większości porównywanych obszarów wiejskich, poza obszarem 3 – 60,3%.

Tabela 26 Dostępność internetowa

Obszar porównawczy	adresy referencyjne	czarne plamy	Penetracja budynkowa internetem stacjonarnym o przepustowości co najmniej 30 mb/s
1A	254	207	81,5%
1B	396	359	90,7%
1C	778	587	75,4%
2	621	302	48,6%
3	602	363	60,3%
4	601	178	29,6%
5	365	106	29,0%
6	330	94	28,5%
7	273	116	42,5%
8	314	93	29,6%
Gmina	4 534	2 405	53,0%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych: <https://mapbook.uke.gov.pl/>

Grafika 25 Dostępność internetowa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych: <https://mapbook.uke.gov.pl/>

3.9 Podsumowanie

Przeprowadzona analiza czynników problemowych i występowania negatywnych zjawisk pozwoliła na identyfikację obszaru zdegradowanego, a w następstwie wyznaczenie obszaru rewitalizacji w gminie Grodków. Zgodnie z zapisami ustawy o rewitalizacji, obszar znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, można wyznaczyć jako obszar zdegradowany w przypadku występowania na nim ponadto co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk:

- gospodarczych,
- środowiskowych,
- przestrzenno-funkcjonalnych,
- technicznych.

Stopień i skalę negatywnych zjawisk obrazują wskaźniki opisujące wskazane sfery. W przedmiotowym dokumencie analizie poddano wszystkie wymienione sfery, bazując na danych pozyskanych z różnych źródeł oraz ogólnodostępnych opracowań. Zgodnie z ustawą o rewitalizacji, największy nacisk położono na analizę sfery społecznej, dla której zakres danych jest najszerszy, a katalog wskaźników najbardziej rozbudowany z uwagi na możliwość pozyskania wiarygodnych, porównywalnych danych. Kolejne zestawienie prezentuje natomiast syntetyczny wskaźnik degradacji w sferze społecznej. W pierwszej kolejności policzono średnie, a następnie uzyskane wartości poddano normalizacji (odchylenie standardowe). W ten sposób uzyskano porównywalny, syntetyczny wskaźnik degradacji.

Tabela 27 Podsumowanie analizy obszarów - sfera społeczna – wartości wskaźników

Obszary	Obciążenie demograficzne	Liczba osób bezrobotnych na 1000 mieszkańców	Udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	Liczba przestępstw na 1000 mieszkańców	Liczba zdarzeń drogowych na 1000 mieszkańców	Liczba klientów pomocy społecznej korzystających ze świadczeń na 1000 mieszkańców	Liczba osób pobierających świadczenia ze względu na niepełnosprawność na 1000 mieszkańców	Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców
Obszar 1A	77,9%	29,0	0,1	9,7	5,3	14,1	2,6	15,8
Obszar 1B	72,0%	37,8	0,1	29,8	6,5	24,8	10,7	0,0
Obszar 1C	81,6%	24,6	0,0	5,8	1,2	4,4	0,9	0,0
Obszar 2	64,2%	23,3	0,0	14,2	2,3	8,2	2,7	3,2
Obszar 3	63,2%	28,4	0,0	9,0	1,5	9,0	3,5	2,5
Obszar 4	67,1%	29,2	0,0	9,1	1,9	5,7	2,9	1,4
Obszar 5	64,8%	23,4	0,0	10,8	3,6	12,6	6,3	3,6
Obszar 6	72,8%	38,9	0,1	13,3	0,9	18,6	9,7	3,5
Obszar 7	64,7%	35,4	0,1	12,5	0,0	11,5	4,2	5,2
Obszar 8	70,6%	38,4	0,1	9,3	2,3	22,1	10,5	1,2
GMINA	71,1%	29,6	0,1	12,4	2,6	11,6	4,6	2,6
ŚREDNIA	0,70	30,85	0,05	12,34	2,54	13,10	5,40	3,65
ODCHYLENIE STANDARDOWE	0,06	6,27	0,01	6,60	2,02	6,85	3,64	4,60

Źródło: opracowanie własne

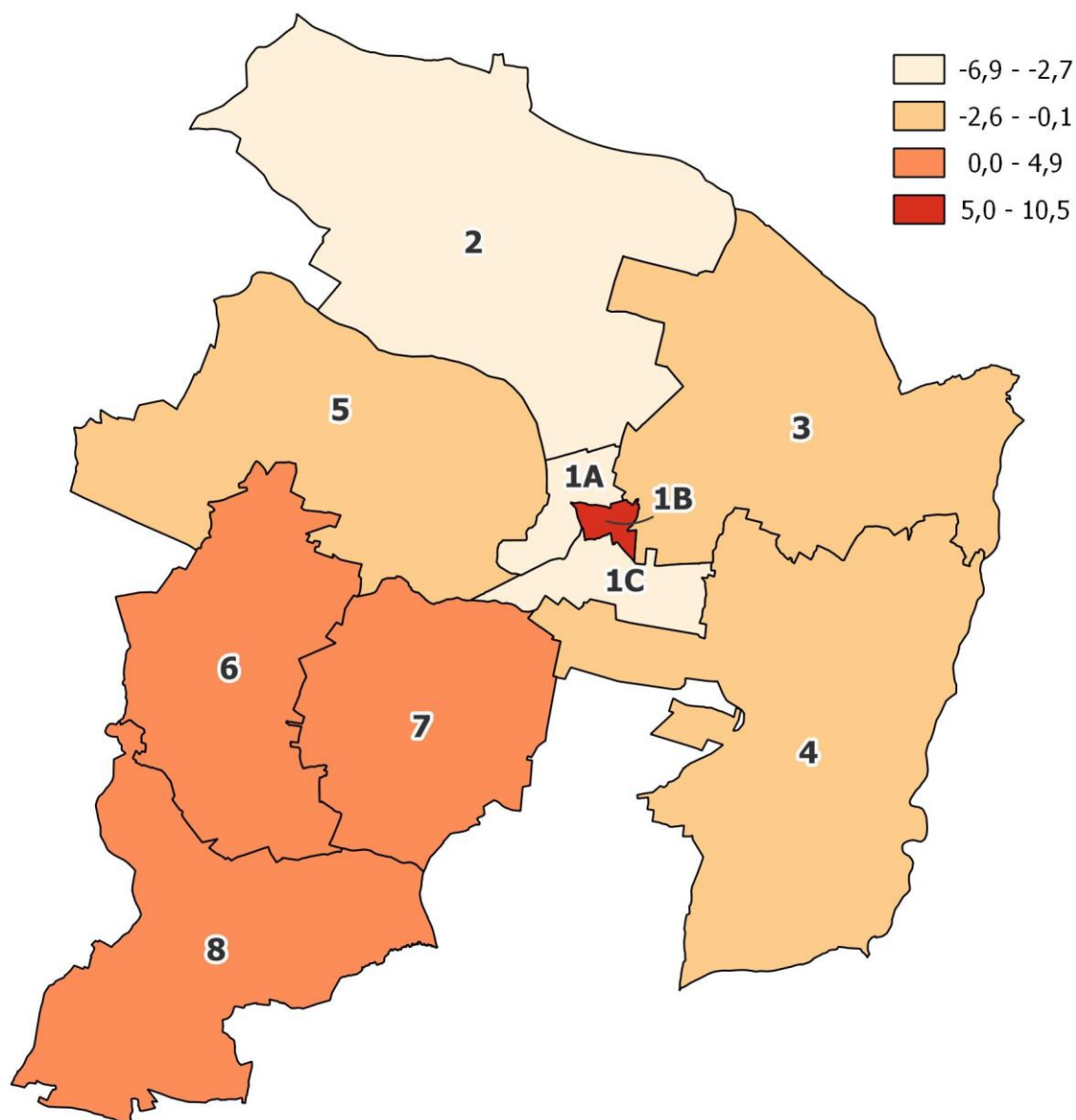
DIAGNOZA OBSZARU ZDEGRADOWANEGO

Tabela 28 Podsumowanie analizy obszarów - sfera społeczna - wartości zestandaryzowane

Obszary	Obciążenie demograficzne	Liczba osób bezrobotnych na 1000 mieszkańców	Udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	Liczba przestępstw na 1000 mieszkańców	Liczba zdarzeń drogowych na 1000 mieszkańców	Liczba klientów pomocy społecznej korzystających ze świadczeń na 1000 mieszkańców	Liczba osób pobierających świadczenia ze względu na niepełnosprawność na 1000 mieszkańców	Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców	Syntetyczny wskaźnik degradacji
Obszar 1A	-1,28	-0,29	-0,07	-0,40	1,35	0,14	-0,76	-2,65	-4,0
Obszar 1B	-0,34	1,11	1,14	2,64	1,95	1,71	1,45	0,79	10,5
Obszar 1C	-1,87	-0,99	-0,70	-0,99	-0,68	-1,27	-1,23	0,79	-6,9
Obszar 2	0,91	-1,20	-1,29	0,28	-0,13	-0,71	-0,73	0,10	-2,8
Obszar 3	1,07	-0,39	-0,55	-0,51	-0,52	-0,60	-0,53	0,25	-1,8
Obszar 4	0,45	-0,27	-0,34	-0,49	-0,31	-1,07	-0,70	0,48	-2,3
Obszar 5	0,81	-1,19	-1,26	-0,23	0,52	-0,07	0,25	0,01	-1,2
Obszar 6	-0,46	1,29	1,35	0,14	-0,82	0,80	1,19	0,02	3,5
Obszar 7	0,84	0,73	0,54	0,02	-1,26	-0,24	-0,34	-0,34	0,0
Obszar 8	-0,12	1,20	1,19	-0,46	-0,11	1,31	1,39	0,54	4,9
Średnia gminna	-0,19	-0,21	-0,17	0,02	0,00	-0,22	-0,22	0,24	-0,7

Źródło: opracowanie własne

Grafika 26 Syntetyczny wskaźnik degradacji w sferze społecznej

Źródło: opracowanie własne

Analiza czynników wskazujących na konieczność przeprowadzenia działań rewitalizacyjnych pokazuje, że obszarem szczególnie narażonym na występowanie problemów społecznych na terenie gminy Grodków jest **obszar miejski 1B**. Wartość syntetycznego wskaźnika degradacji w sferze społecznej, we wskazanym obszarze, była najwyższa spośród wszystkich jednostek – 10,5. To na tym obszarze koncentrują się negatywne zjawiska społeczne i istnieje ryzyko nasilenia się oraz przenikania tych zjawisk na pozostałe części gminy.

Tabela 29 Podsumowanie analizy obszarów - sfera pozaspoleczna – wartości wskaźników

Obszar	Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców	Różnica pomiędzy nowo zarejestrowanymi a wyrejestrowanymi podmiotami gospodarczymi na 1000 mieszkańców	Ilość wyrobów/mieszkańca [kg/mieszkańca]	Udział budynków mieszkalnych znajdujących się w strefie zagrożenia hałasem drogowym i kolejowym	Średnie roczne stężenie PM2.5	Udział gospodarstw domowych ogrzewanych kotłami na paliwo stałe	Dostępność do punktów usług publicznych	Stosunek terenów rekreacyjnych w powierzchni ogółem	Dostępność komunikacyjna	Dostępność infrastruktury rowerowej na km ²	Dostępność opieki zdrowotnej na 1000 mieszkańców	Udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni ogółem	Liczba zabytków i pomników przyrody na km ²	Udział obiektów użyteczności publicznej wymagających termomodernizacji	Udział obiektów wymagających dostosowania do osób ze szczególnymi potrzebami	Penetracja budynkowa internetem stacjonarnym o przepustowości co najmniej 30 mb/s	Liczba problemów
Obszar 1A	87,1	2,64	0,0	4,2%	16,0	47,7%	0,0	598,10	0,60	266,90	2,64	70,1%	0,30	-	-	81,5%	5
Obszar 1B	98,9	-0,76	0,0	2,1%	18,3	29,4%	3,4	6859,21	6,86	358,15	6,11	71,1%	72,51	12,5%	7,7%	90,7%	5
Obszar 1C	63,9	-0,23	0,0	4,2%	17,0	41,8%	0,0	906,15	0,72	0,00	6,04	80,4%	0,18	37,5%	30,8%	75,4%	8
Obszar 2	31,1	0,91	0,2	3,5%	15,3	68,2%	1,8	251,46	0,18	0,00	1,83	96,8%	0,52	12,5%	15,4%	48,6%	12
Obszar 3	48,5	0,50	0,1	0,7%	15,4	64,5%	2,5	267,30	0,17	0,00	1,00	96,5%	1,26	12,5%	15,4%	60,3%	10
Obszar 4	56,2	0,48	0,2	1,3%	14,0	65,1%	2,4	245,89	0,23	31,21	0,00	97,1%	0,91	12,5%	15,4%	29,6%	7
Obszar 5	26,7	-3,60	0,2	0,0%	13,6	73,3%	2,7	251,98	0,23	0,00	0,00	97,8%	0,63	12,5%	7,7%	29,0%	9
Obszar 6	50,3	3,54	0,1	0,0%	12,8	72,6%	2,7	395,61	0,47	0,00	0,88	97,1%	0,76	-	-	28,5%	6
Obszar 7	48,1	2,08	0,1	0,0%	13,5	66,5%	2,1	397,17	0,36	0,00	2,08	97,5%	0,83	0,0%	7,7%	42,5%	6
Obszar 8	36,1	-2,33	0,2	0,0%	11,7	72,2%	5,8	326,36	0,21	0,00	0,00	97,8%	0,47	-	-	29,6%	9
gmina	55,7	0,22	0,1	1,9%	14,1	57,4%	2,0	328,73	0,28	10,17	2,93	96,4%	1,01	14,3%	14,3%	53,0%	

Źródło: opracowanie własne

Zgodnie z ustawą o rewitalizacji, za obszar zdegradowany uznaje się obszar, w którym poza występującym stanem kryzysowym w sferze społecznej, występują również negatywne zjawiska w co najmniej jednej z pozostałych sfer – gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej.

W ramach przedmiotowej delimitacji przeprowadzono analizę wyróżnionych obszarów pod kątem czterech sfer pozaspołecznych. Potwierdziła ona, iż wysokim poziomem degradacji w tych czterech sferach charakteryzuje się obszar miejski 1B w którym koncentruje się występowanie negatywnych zjawisk społecznych. Oznacza to konieczność podjęcia działań rewitalizacyjnych w każdej ze sfer, w której zidentyfikowano występowanie problemów. Na wskazanym obszarze syntetyczny wskaźnik degradacji w sferze społecznej jest znacznie wyższy niż w pozostałych obszarach, a ponadto współwystępują problemy gospodarcze, środowiskowe, przestrzenno-funkcjonalne i techniczne.

4. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

4.1 Wyznaczenie obszaru zdegradowanego

Podstawowym celem rewitalizacji jest podjęcie działań, które pozwolą na wyprowadzenie ze stanu kryzysowego delimitowanego obszaru zdegradowanego. Działania te skupiają się przede wszystkim na aspekcie społecznym, a w mniejszym stopniu również na czynnikach gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych i technicznych. Działania rewitalizacyjne prowadzone są z wykorzystaniem istniejących potencjałów i uwarunkowań charakterystycznych dla wskazanego obszaru tych działań. Wyprowadzanie ze stanu kryzysowego następuje poprzez realizację zintegrowanych działań na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i gospodarki. Aby można było konsekwentnie realizować zaplanowane działania, istotne jest właściwe zdefiniowanie obszaru zdegradowanego, a w następstwie obszaru rewitalizacji. W celu ich zdefiniowania przeprowadzona została pełna diagnoza i analiza w każdej ze sfer.

Zgodnie z zapisami ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. i art. 9. ust. 1., obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, wysokiej liczby mieszkańców będących osobami ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz.U. z 2020 r. poz. 1062), niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, można wyznaczyć jako obszar zdegradowany w przypadku występowania na nim ponadto co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk:

1. gospodarczych – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości,

2. środowiskowych – w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska,
3. przestrzenno-funkcjonalnych – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niedostosowania infrastruktury do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych,
4. technicznych – w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym oraz nefunkcjonowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności, ochrony środowiska i zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

W gminie Grodków natężenie negatywnych zjawisk społecznych odnotowano w obszarze miejskim 1B, dla którego syntetyczny wskaźnik degradacji społecznej przyjął najwyższą wartość (10,5). Ponadto odnotowano tam niekorzystną sytuację w pozostałych sferach:

- gospodarczej – niski poziom przedsiębiorczości,
- środowiskowej – wysoki udział budynków mieszkalnych znajdujących się w strefie zagrożenia hałasem komunikacyjnym, wysoki poziom zanieczyszczeń powietrza (wysokie stężenie PM2.5),
- przestrzenno-funkcjonalnej – stosunkowo niski udział powierzchni biologicznie czynnej w ogólnej powierzchni obszaru
- technicznej – największa liczba obiektów zabytkowych i pomników przyrody na obszarze.

Z uwagi na natężenie negatywnych zjawisk o charakterze społecznym, a także występującej niekorzystnej sytuacji w pozostałych sferach obszar 1B został wyznaczony jako **obszar zdegradowany**.

4.2 Wyznaczenie obszaru rewitalizacji

Zgodnie z art. 10 pkt. 1. **Obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, o których mowa art. 9 ust.1, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację, wyznacza się jako obszar rewitalizacji**. Dodatkowo zgodnie z art. 10 pkt. 2 *Obszar rewitalizacji nie może być większy niż*

20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic.

Obszar zdegradowany w gminie Grodków to obszar cechujący się szczególnym natężeniem negatywnych zjawisk społecznych. Ponadto stanowi on ściśle centrum gminy pod kątem administracyjnym, usługowym i kulturalnym, a także charakteryzuje go wysoka gęstość zaludnienia, co sprawia, że obszar ten ma istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gminy Grodków. Wysoki stopień oddziaływania obszaru na pozostałe części gminy pozwala na zapewnienie wysokiej efektywności działań rewitalizacyjnych. Wyznaczony obszar zdegradowany spełnia obligatoryjne wskaźniki powierzchniowe i ludnościowe i w konsekwencji zdecydowano się na wskazanie całości obszaru zdegradowanego jako **obszar rewitalizacji**.

Obszar rewitalizacji o powierzchni 102 ha stanowi 0,4% całej powierzchni gminy, liczba zamieszkującej na jego terenie ludności wynosi 2620 osób, co stanowi 14,2% populacji gminy. Zgodnie z przeprowadzoną diagnozą delimitacyjną obszar ten cechuje intensywne natężenie problemów społecznych (przede wszystkim związanych ze zjawiskiem bezrobocia, bezpieczeństwa publicznego oraz wysokim zapotrzebowaniem mieszkańców na usługi pomocy społecznej), a także współwystępowaniem negatywnych zjawisk w sferach gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej.

Tabela 30 Obligatoryjne wskaźniki obszaru rewitalizacji

Obszar	Powierzchnia [ha]	Udział w powierzchni gminy	Ludność [os]	Udział w ludności gminy
Obszar rewitalizacji	102	0,4%	2620	14,2%
Gmina Grodków	28 595	100%	18408	100%

Źródło: opracowanie własne

Grafika 27 Wyznaczone obszary zdegradowany i obszaru rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne

Spis tabel i grafik

Tabela 1 Podział wiejskich obszarów porównawczych w gminie Grodków	9
Tabela 2 Podział gminy Grodków na obszary porównawcze	9
Tabela 3 Katalog zmiennych wykorzystanych w diagnozie	11
Tabela 4 Obciążenie demograficzne w 2022 r.....	15
Tabela 5 Bezrobocie w gminie Grodków w 2022 r.....	16
Tabela 6 stopa bezrobocia w gminie Grodków w 2022 r.	18
Tabela 7 przestępczość odnotowana na terenie gminy Grodków w 2022 r.	19
Tabela 8 bezpieczeństwo drogowe w gminie Grodków w 2022 r.....	21
Tabela 9 Korzystający ze świadczeń pomocy społecznej w gminie.....	22
Tabela 10 Osoby pobierające świadczenia pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności.....	24
Tabela 11 Liczba organizacji pozarządowych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	26
Tabela 12 Zarejestrowane podmioty gospodarcze w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	27
Tabela 13 Poziom przedsiębiorczości w gminie	29
Tabela 14 Wyroby azbestowe zidentyfikowane na terenie gminy	31
Tabela 15 Budynki mieszkalne w strefie zagrożenia hałasem drogowym i kolejowym	33
Tabela 16 Średnie roczne stężenie PM2.5.....	34
Tabela 17 Udział gospodarstw domowych ogrzewanych kotłami na paliwo stałe	36
Tabela 18 Dostępność do punktów usług publicznych	37
Tabela 19 Stosunek terenów rekreacyjnych w powierzchni ogółem	39
Tabela 20 Dostępność komunikacyjna	40
Tabela 21 Dostępność infrastruktury rowerowej.....	42
Tabela 22 Dostępność opieki zdrowotnej	44
Tabela 23 Udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni ogółem	45
Tabela 24 Liczba zabytków i pomników przyrody na km ²	47
Tabela 25 Obiekty użyteczności publicznej wymagające modernizacji	49
Tabela 26 Dostępność internetowa	52
Tabela 27 Podsumowanie analizy obszarów - sfera społeczna – wartości wskaźników.....	54
Tabela 28 Podsumowanie analizy obszarów - sfera społeczna - wartości zestandaryzowane	55
Tabela 29 Podsumowanie analizy obszarów - sfera pozaspołeczna – wartości wskaźników	57
Tabela 30 Obligatoryjne wskaźniki obszaru rewitalizacji	60
Grafika 1 Podział gminy grodków na obszary porównawcze	10
Grafika 2 Obciążenie demograficzne w 2022 r.....	15
Grafika 3 Bezrobocie w gminie.....	17
Grafika 4 Stopa bezrobocia w gminie.....	18
Grafika 5 Przestępczość odnotowano w 2022 r.	20
Grafika 6 Zdarzenia drogowe odnotowane w 2022 r.....	21
Grafika 7 Korzystający ze świadczeń pomocy społecznej w gminie.....	23
Grafika 8 Osoby pobierający świadczenia pomocy społecznej przyznane z tytułu niepełnosprawności	25
Grafika 9 Liczba organizacji pozarządowych	26
Grafika 10 Liczba podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	28
Grafika 11 Poziom przedsiębiorczości w gminie	30
Grafika 12 Masa wyrobów azbestowych zidentyfikowanych w gminie.....	32
Grafika 13 Budynki mieszkalne znajdujące się w strefie zagrożenia hałasem komunikacyjnym	33

Grafika 14 Średnie roczne stężenie pyłu zawieszzonego PM2.5	35
Grafika 15 Udział gospodarstw domowych ogrzewanych kotłami na paliwo stałe	36
Grafika 16 Dostępność do usług publicznych	38
Grafika 17 Stosunek terenów rekreacyjnych w powierzchni ogółem	39
Grafika 18 Dostępność komunikacyjna	41
Grafika 19 Dostępność rowerowa w gminie Grodków.....	43
Grafika 20 Dostępność opieki zdrowotnej	44
Grafika 21 Udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni ogółem	46
Grafika 22 Zabytki i pomniki przyrody na terenie gminy	48
Grafika 23 Udział obiektów użyteczności publicznej wymagających termomodernizacji	50
Grafika 24 Udział obiektów wymagających dostosowania do osób ze szczególnymi potrzebami	51
Grafika 25 Dostępność internetowa.....	52
Grafika 26 Syntetyczny wskaźnik degradacji w sferze społecznej.....	56
Grafika 27 Wyznaczony obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji.....	61